

Stațiunea Administrativă
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Seziorii naționale nu se pri-
mesec. Manuscrisurile nu se re-
suscită!

Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22
Inserate mai primesc în Viena
„Österreichische Zeitung“ și „Volks-
Zeitung“, în Budapesta: „A. F. Gold-
berger Anton Haus Eckstein Bernat“;
în Frankfurt: „G. L. Dabbe“; în Ham-
burg: „A. Steiner“.

Prețul inserțiilor: o serie
pe săptămână pe o colină 8 cr.
și 80 cr. imbră pentru a pu-
blicare. Publicări mai dese
supra tariful și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
seră 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 51)

„Gazeta“ este în în-care și
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumă în toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:
In administrație, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.

Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 283.—Anul LIV.

Brașov, Duminecă, 22 Decembrie.

1891

Nou abonament

„GAZETA TRANSILVÂNIEI“

Cu 1 Ianuarie 1892 st. vechiu
se deschide nou abonament, la care in-
vităm pe toți amicii și aprinșitorii noștri.

Prețul abonamentului

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 8 fl.
pe șase luni 12 fl., pe un an 20 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei
luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe un
an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 2 fl., pe
șase luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe un an 8
franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și
mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou
să binevoască a scrie adresa lămurită și
a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvâniei“.

Vorbe și fapte.

Brașov, 21 Decembrie st. v.

„Corteșii“ său agenții electo-
rali maghiaro-jidani cutrieră erăși
comunele locuite de Români din
Ardeal și din părțile bănățene
și ungurene.

De patru ani de zile, de când
s'au făcut alegerile pentru dieta
ungurească, care va fi disolvată
peste câteva zile, n'au mai v-
cut sătenii noștri decât numai
executori de dare, numai gendarmi
și panduri unguresci trimiși ca să
ducă în împlinire cu torța porun-
cile nedrepte și asupritore ale
ocârmuitorilor.

Acuma vor năvăli asupra
pacinicilor noștri sătenii din toate
părțile domnii candidați la depu-
tații cu cea agenților lor electo-
rali.

Ei vor veni de astădată nu
cu fruntea încrețită și cu ochii

încrunțați, ci cu tața veselă și ri-
dătoare, vor întinde mâna prie-
tinesce preotului și dascălului din
sat și se vor învrednici chiar
să le țiecă „bună ziua“ în limba
românească, care a fost așa de
prigonită și huiuită din partele
în cei patru ani de zile.

Un potop de făgădueli, care
de care mai ademenitoare, se va
reversa asupra alegătorilor noș-
tri români, căci domnii „cucerito-
ri“ au lipsă acum în strimțoarea
luptelor lor de partidă și de
voturile Românilor.

Și decă în vremuri liniștite,
când dieta ungurească desbate și
votază legi, ca aceea a Kișdedo-
vurilor, nu se înjosesc a grăi
cu „Valahii periculoși și dușmani
ai statului“ o vorbă românească,
acum le vorbesc fără sfială de
„frățietate“ și de aceea cum Ro-
mâni și Maghiarii trebuie să tră-
iească și să mōră împreună în „pa-
tria comună“.

Acestea sunt vorbele.

Faptele vor urma apoi ca de
 obicei după alegeri și după ce
puternicii „cuceritori“ se vor vedea
erăși ei între ei lângă sacul cu
grăunțele și cu pita și cu cutitul
în mână.

De douăzeci și cinci de ani
au trecut peste capetele și peste
umerii noștri, gârboviți de povara
grelelor sarcini, ce trebuie să le
purtăm, pentru ca să avem no-
rocirea de a fi priviți de către
cei dela putere ca cetățeni de
mâna a doua, vre-o optă alegeri
și vre-o optă diete. Avut'am der
destul prilej de a cunoșce cât
de multă prețuesce „frățietatea“,
cu care ne îmbiă domnii candi-
dați de deputați unguri totdeauna
înainte de alegeri.

Suntem destul de pății noi
Români din aceste țeri și de a-
ceea nu ne temem, că vorbele
și promisiunile contrariilor noștri

vor mai afla cât de puțin cred-
mētū în sinul poporului nostru.

Ne temem însă de faptele ce-
lor slabi și celor fără de ca-
racter dintre noi, cari încă de
pe acuma caută a și pregăti con-
știința pentru momentul de tră-
dare națională, îmbătându-și o cu
tot felul de acuzări și imputări
contra sortii, a omenilor și a
acelor cari luptă pentru dreptu-
rile naționale.

Ii aud de pe acuma pe acești
omeni cu sufletu mic, pe acești
speculanți murdari, cari pentru
un interes trecător cât de
mic sunt în stare a și întorce
cojocul și a susține, că dosul
este fața și că până acuma numai
din greșelă nu l'au purtat pe
dos, îi aud de pe acuma v-
tându-se cât de rău mergu tre-
burile naționale la noi Români,
că cu pasivitatea noastră n'am
ajuns la nimica, că în viitor
vom dobândi și mai puțin, că
trebuie să ținem sēmă de impre-
jurări și că în încurcătura acesta
cel mai bun lucru este, ca fi-
care să caute cel puțin a se
profita el însuși, și a nu și mai
ațita asupra și pe puternicii țilei
— și altele de aceste, cari au să
servescă ca pod de trecere în
tabăra celor, ce se desbracă cu
nerușinare de conștiința lor na-
țională?

Apoi, decă nu mergu lucrurile
destul de bine, decă afacerile
noștre naționale stagnează și nu
este destul de tare solidaritatea
dintre noi, cine sunt de vină?

În rëndula întâiu nu sunt ore
de vină aceea, cari totdeauna sunt
gata a critica, totdeauna vor să
scie ce ar fi mai bine și mai fo-
lositor, niciodată însă nu vor
să și împlinescă datoria, nu vor
să asculte și să între și ei în rëndu
cum se cuvine unui luptător pen-
tru drepturi și libertate?

Este ușor a țice, că n'am
dobândit până acuma nimic cu
pasivitatea noastră. Dér ore între-
batu-sa fiesce-care în conștiința sa,
că ce și cum a lucrat el și cât
a jertfit pentru ca să dobândim
ceva?

Decă, când se cere curagiu,
muncă și jertfă, unul se va codi
în drépta, celălalt în stânga, cum
vom pute să ne așteptăm la
vr'un rezultat de Dōmne ajut
al luptelor noastre?

De aceea spunem alegători-
lor noștri: Ce-i ce vă vor țice,
că politica noastră națională e gre-
șită, să știți, că or sunt dușmanii
voștri de mōrte, or, decă fac
parte din neamul nostru, sunt
omeni de nimic, pe câtă vreme
nu vor dovedi, că au făcut tot
ce le-au stat în putință, atât ei,
cât și toți ceilalți frați ai lor,
și totuși n'au dobândit nimic.

Politica noastră română națio-
nală trebuie să fiă bună, pe câtă
vreme nisuesce la recăștigarea
drepturilor și a libertății noastre
naționale; răi sunt numai aceia,
cari în loc să o cinstescă și să
o pōrte cu demnitate, împlin-
du și datoria lor cu credință, își
batu joc de ea prin fapte slabe
și ticăloșe.

Să nu ne luăm de exemplu
pe dușmanii noștri, ci să grijim
ca vorbelor și hotăririlor noastre
bune să urmeze și faptele.

Atunci nu se va mai pute
plânge nimeni, că mergu rău tre-
burile noastre naționale!

CRONICA POLITICĂ.

— 21 Decembrie.

— În vederea apropiatelor alegeri
dietale partida maghiară independentă
și dela 48 va împărți în întrăga țară
un manifest redactat de Carol Eöt-
vös, care se va țipări în 40,000 esem-
plare. Kossuthisti Unguri, caută cu tot

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Bradul.

Povestea de Andersen.

Afară în pădure se afla un brad
frumos; se afla într'un loc bun, so-
rele putea pătrunde la el, aerul avea
destul, er în jurul său creșeau tova-
răși cu mult mai mari, ca el, brați și
moliți. Dér micul braduleț voia să
crească din ce în ce mai mare; el nu
se gândea la rațele calde ale sōrelui și
la aerul cel curat, nu-i păsa de bății
de țeran, când aceștia veneau pe acolo
și povestiau, când aceștia cutreerău pă-
durea, pentru ca să stringă fragi și
smeură. Adeseori veniau ei cu ole pline
de fragi său aveau înșirate fragi pe fire
de paie. Apoi se așeau pe iarbă sub
braduleț și țiceau: „Ce mititel este
acesta!“ Vorbele aceste nu-i prea plă-
ceau bradulețului.

În anul următor era deja cu o
urmă mai înalt și un an după aceea
era încă cu o urmă mai înalt; căci la
un brad se poate vedea bine câtă a cres-
cut într'un an.

„O, de ași fi un brad așa de mare
ca ceilalți!“ suspina bradulețului: „atunci
imi vor pute întinde ramurile, er cu
virful meu voi pute privi lumea mare!
Atunci paserile își vor zidi cuiburile
lor între ramurile mele, și când ar bate
vântul, ași pute și eu să mă plec
ca ceilalți brați“.

Nu-i făcea bucurie nici arșița sō-
relui, nici paserile, nici norii roșietici,
ce treceau din neță și sēra pe de-asu-
pra sa.

Ierna, când zăpada zăcea împregiu-
rului său, venea adeseori un iepure
și sărea tocmai peste braduleț. Asta îl
năcăjea foarte tare! Dér două ierni tre-
cură, și în a treia era bradul atât de
înalt, încât iepurele era silit să sară
pe lângă el. „O, a creșce, a creșce, a
fi mare și bătrân, numai acesta e fru-
mos și măreț în această lume!“ își
gândea bradul.

Târziu tōmna venia regulat în
pădure tăietori de lemne, cari tăiau căț-
va arbori mari. Aceștia se întempla în
fiă-care an, er pe tēnerul braduleț,
care creșcuse deja mai mare, îl cu-
prindeau fiori de grōză, când vedea pe
ceialalți brați, cum cadu cu sgomotu la

pământ sub lovitura sēcurei, cum apoi
li-se tăiau ramurile și acum apoi, erau
goi, lungi și subțiri, încât abia-i mai
putea cunoșce. Apoi îi puneau pe căruțe
și cai îi duceau afară din pădure.

Ore unde-i duceau? Ce avea să se
întemple cu ei? Primăvera, când venia
rândunica și cocostircul, bradul în-
treba: „Nu știți că unde ia-u dus? Nu
v'ați întēlnit cu ei?“

Rândunica nu scia nimic, cocostir-
cul însă părea gânditor, dete din cap
și țice:

— „Da, așa cred; am întēlnit în
călătoria mea din Egiptu mai multe
corăbii nouē. Pe ele se aflau nisce ca-
targuri foarte mărețe; pot țice, că ei
au fost, căci răspundeau un miros de
brad. Iți gratulez, ei întrecu pe toți
și pe tōte!“

„O, decă ași fi și eu destul de
mare, pentru ca să sboră peste mare!
Cum e această mare și cu cine sēm-
nă?“

— Ei, asta nu ț-o pot spune cu
una cu două, căci e o istorie lungă!
țice cocostircul și plecă.

— „Bucură-te de tinerețea ta!“ ți-
seră rațele sōrelui. „Bucură-te de cre-
șcerea ta și de tinerețea!“

Și vântul săruta bradulețului, er
roua vēră lacrimi pentru el, dér bră-
dulețului nu, totu nu înțelega.

De Crăciun să tăiau brați tineri,
cari nu erau nici măcar în vârsta aces-
tui braduleț, care nu avea de locu as-
tēmpērū, oi voia să crească repede mai
departe. Acești brați tineri, — și erau
dintre cei mai frumoși, — își păstrău
crengile lor, erau puși în car și cai
li duceau din pădure.

— „Unde-i duc?“ întreba bradule-
țului. „Ei nu sunt mai mari ca mine,
ba era unul între ei cu mult mai mic
decât mine. Pentru ce li-se lăsău la
toți crengile? Unde îi duc pe ei?“

— „Aceștia o scim noi, aceștia o
scim noi“, ciripiau vrăbiile. „Jos în
cetate ne-am uitat prin ferăstră. Noi
scim, unde mergu ei! O, ei ajungu la
podoba și la frumșețea cea mai mare,
ce și-o pote inchipui cineva! Ne-am
uitat pe ferestre și am văcut, că ei
sunt plantați în mijlocul unei odăi
calde, și sunt împodobiți cu lucrurile
cele mai frumoșe, cu mere aurite, cu
turte, jucării și cu sute de lumini!“

— „Și apoi?“ întreba bradulețului
începând a tremura cu ramurile sale.
„Și apoi? Ce se întempla apoi?“

prețul a negri, prin manifestul lor, pe guvernul Szapary. Ei dicu, că faptul, că guvernul disolvă dieta înainte de timp este un păcat în contra națiunii și e un exemplu primejdios pentru viitor; că guvernul numai de aceea disolvă dieta, pentru că contază la ajutorul indirect ce-i va tinde timpul de iernă nepotrivită, care va împiedeca pe mulți alegători dela eseriarea dreptului celui mai cardinal constituțional. Și guvernul Tisza, dicu Kossuthistii, s'a folosit la alegeri de mijloce ilegale, dér elu cel puțin a lăsat liber schimbul de idei și discutarea chestiunilor politice; guvernul lui Szapary însă și acesta voiesce s'o zădărnicescă. Manifestul apoi provocă „națiunea”, ca cu ocazia alegerilor generale să voteze pentru candidații partidei independente. Espunându-și programul Kossuthistii dicu, că ei află necesară proclamarea liberății religioase, statorirea dreptului față cu căsătoria civilă și în legătură cu acesta egala îndreptățire confesională și asigurarea dreptului autonom al confesiunilor; vré mai departe ștergerea militarismului; scurtarea timpului serviciului militar și pe baza acestora ușurarea dărilor. Partida apoi pretinde, ca drepturile politice să se estindă și la clasa muncitorilor; pretinde crescerea copiilor îndreptățire națională maghiară și aplicarea legii de naționalitate față cu cetățenii nemaghiari pentru binele și liniștea lor. Scopul partidei, dice manifestul, e un stat maghiar bine organizat cu cetățeni în stare bună. La sfârșit, manifestul îndemă prin cuvinte căldurose pe cetățeni să țină strins la *ideia independenței Ungariei*. — Nu-i vorbă, n'au gustu rău Kossuthistii pentru ei. Dér ore nu se îmbracă ei în piei de ôie, când ne spun, că voiesc „aplicarea legii de naționalitate”, pentru-ca apoi mai târziu se vină totu ei cu trăsnete și fulgere asupra bistoloru naționalității? Alegători români însă, să nu să lase a fi seduși de ochii dulci ce le facu Kossuthistii acum înainte de alegeri.

— În timpul din urmă pressa austriacă s'a ocupat mai desu cu *cestiunea Bosniei și Herțegovinei*. Se scie, că aceste două provincii, în virtutea tratatului dela Berlin, au fostu ocupate de Austro-Ungaria, dér încă neanexate până aci. Cestiunea provinciilor deci în modulul cum e discutată de pressa austriacă, a pus pe seriose gânduri pe Pörtă și pe Sultan, care se teme nu cumva ocupațiunea din 1878—9 să devină o anexiune formală. În urma acestei se dice, că ministrul de externe al Turciei a exprimat diferiților diplomați europeni indigațiunea guvernului turcescu, care protestază cu tărie împotriva unui abuz al Austro-Ungariei față cu

provinciile ocupate, cari vor trebui să fiă erăși restituite Sultanului. — Dēcă scierea acesta e adevărată, atunci putem să ne așteptăm din nou la o discuție interesantă diplomatică între cele două guverne.

— Se scie, că nu de mult Europa centrală a făcutu pe terenul economic un fel de alianță, adecă Germania, Austro-Ungaria, Italia, Belgia și Elveția au încheiatu convenții comerciale. Faptul acesta a pus pe gânduri pe guvernele Franței și Rusiei. Ca să-și apere decă interesele economice-industriale e vorba, ca în curându să se încheie o *convenția comercială între Franța și Rusia*. În ultimul consiliu de miniștri rusesci, ministrul de finance Wisnegradski s'a pronunțat în favoarea încheierii unui tratat comercial între Franța și Rusia. Se dice însă, că Țarul n'ar consimți pe deplin cu acestu proiect și că, după cum s'a mai dicu, Țarul ar fi chiar aplicat a se alătura la liga vamală din centrul Europei. Unele foi desmint scierea ultimă.

— Firul telegrafic aduce nou știri despre înarmările rusesci. Se dice, că comanda militară rusescă din Varșovia a luat măsuri, ca direcțiunile căilor ferate să se îngrijescă de *mijloce de transport extraordinare*, și a mai făcutu dispozițiuni, ca în suburbiile Varșoviei să se pótă așeza miliții.

— Un fel de măr de certy formeză între China, Rusia și Anglia cestiunea Pamirului. Privitor la această cestiune, diarul engles „Daily Chronicle” primese din Șangai o telegramă prin care i se împărtășese, că prezența bastimentelor englese aprupe de Vladivostock și de peninsula Corea se datoresce mișcării de înaintare a trupelor rusesci spre regiunea Pamirului. Se dice, că China ar fi dispusă de a ceda Angliei insula Formosa, căci astfel s'ar simți sigură de ajutorul acestei puteri față cu Rusia în cestiunea Pamirului.

SCRILE ȚILEI.

— 21 Dec. (2 Ian.)

Statistică viticola a Austro-Ungariei. Comerțul de vite al Austro-Ungariei în 1891, după datele statistice, s'a dezvoltat precum urmază: S'au importat în primele șeci luni: 46.536 capete de boi, și au exportat 56.175 capete; boii importați au fost mai ales de origine din Sârbia, exportul monarhiei austriace a fost îndreptat în partea cea mai mare spre Germania. Vacii s'au importat 6844 capete, s'au exportat 28,441 capete; vite tinere s'au importat 315 capete, s'au exportat 14.153 capete, viței s'au importat 5888 capete, s'au exportat 8561 capete, rimători s'au im-

portat 134.384 capete, s'au exportat 104.504 capete; purci s'au importat 22,029 capete, s'au exportat 489 capete; cai s'au importat 4732 capete, s'au exportat 23.019 capete; armăsari s'au importat 198 capete, s'au exportat 825 capete.

Jidovii în armata română. Ministrul de război al României a dat în zilele aceste ordinul, ca nici un baccalaureat (maturisant) jidov să nu pótă fi avansat la gradul de oficer în rezervă, până când nu va produce actul său de împământenire.

O alegere cu miliții și gendarmi. În Dorozsma, aprupe de Seghedin, s'a făcutu zilele trecute o alegere de cantor. Erau două partide, a „birtokos”-ilor (proprietarilor) și a poporului de rând. La concurs, cantorul Rigo a câștigat plăcerea și simpatia poporului, ceea ce „birtokos”-ilor nu le plăcea. Poporul aușise mai înainte, că Rigo nu li-e pe placul „domnilor” și deci s'a prezentat la actul de alegere ca vre-o 2000, amenințându autoritățile, dēcă vor încerca să delature pe Rigo. Vădându acesta partida „domnilor”, a telegrafiat la Seghedin după putere armată. În curându s'au și prezentat 80 de militari și 30 gendarmi. Era sêra întunecată, când cei înarmați fără nici o provocare au început să taie cu sabiile fără cruțare. O frică nespusa a cuprins masele poporului. Spaima fu și mai mare, când gendarmii au tras focuri, dér din norocire nime n'a fost rănit. Numai sabiile au produs rane. Mulți au fost prinși și transportați la Seghedin. După ce poporul a fost depărtat s'a început alegerea. Dintre 13,000 de locuitori n'au votat decât 21, pentru Almasy, contrarul lui Rigo. „Magyar Hirlap” din care estragem scierea acesta, protestăz energic în contra actului „barbar” dela Dorozsma.

Încă un cor de plugari. Din Mescreacă (comitatul Albei inferioare) ne împărtășese d-lu Mihail Radu, că acolo s'a pus temelie unui nou cor de plugari. Meritul este al d-lui preot Teodor Radu și al d-lui învățator Basiliu Timbuș, cari în cea mai bună înțelegere lucrăz pentru înaintarea intereselor poporului lor. Ei au lucrat statutele unei reuniuni de cântări, ce după ce au fost cetite și aprobate din partea întregului popor, s'au înaintat marșului Consistorului din Blășiu, de unde își așteptă acum întărirea. Ca membri ai noii „Reuniuni de cântări a plugarilor români din Mescreacă” s'a înscris până acum 50—50 bărbați și femei din comună și se speră, că se vor înscrie încă foarte mulți. Corul îl formeză mem-

bri activi ai Reuniunii, cu cari se țin regulat prelegeri de sêra. D-lu Timbuș, zelosul conducător al corului, avea de gând să se producă pentru prima-ora cu coriștii săi în sărbătorile Nascerei Domnului, dér la stăruința coriștilor, în număr de vre-o 20, s'a vădută silit să cânte în biserică pentru prima ora în sărbătorea St. Nicolae. Succesul a fost pentru popor pus de îmbucurător. În viitor se așteptă progrese totu mai îmbucurătoare, deorece d-lui învățator Timbuș nu-i lipsese nici zelul, nici bunăvoința, ér tinerimea e deșteptă, toți ce-i eșți din școla d-lui Timbuș sciu sorie și ceti. — Scierea acesta o înregistrăm cu bucurie. De altmintelea hârnicia d-lui învățator Timbuș ne este nouă cunoscută încă mai de mult. Ajută-i Dumnezeu să mērgă înainte!

Casă tristă. Frații Eremie din Bacfalău Săcelelor, cari aci toți sunt proprietari și arendași de frunte stabiliți în România, au perdut pe mama lor Maria Irimie Eremie, una din femeile noastre române de model, care și-a devotată viața numai binelui numărôsei sale familii. Măneva fi înmormântarea în Bacfalău. Adresăm întristatei familii Irimie Eremie condolențele noastre cele mai sincere!

O crimă îngrozitoare. Din Pesta se scie, că un lucrător a găsit într-o grămadă de gunoie o pâne coptă, pe care tându-o a aflat cadavrul unui copil de țigă. Indată s'a dus cu el la poliție, care a și pornit cercetare în contra făptuitorului săbatic al acestei crime.

Din Agram ni-se scie, că pe-acolo mai nu s'a vădută zăpadă până acuma. Timpul este foarte domol și liniștit, dér une-ori e multă negură și foarte apătosă. — La 30 Decemvre s'a închis dieta provincială și se va deschide numai la 11 Ianuarie n. 1892 pe timp foarte scurt. — Episcopul de nou numit Krisz-Kriczévac în Agram nu e pe placul Croaților.

Dinamită în Berlin. O scire din Berlin spune, că pavilionul cel mare de cristal dela restaurantul cartierului Thiergarten a fost aruncat în aer, printr-o exploziune de dinamită. Mai mulți vizitatori ai restaurantului au fost răniți, unii demorți. Faptul e atribuit unei răsbunări și a produs o viață emoțiune.

Inteligența română din comuna Hermanu invită la producțiunea și petrecerea cu joc ce o va arangia Duminecă, în 29 Decemvre 1891 (10 Ianuarie 1891), în sala Hotelului de-acolo.

— „Ei mai mult n'am vădută, era o frumșeță fără părechia!”

— „Ôre să-mi fiă și mie dată urșita, de a merge pe acestu drum strălucitor?” dicea brădulețu plin de bucurie. Asta e mai bine, decât a trece peste mare. O, cum topesce dorul! O de ar veni odată Crăciunul! Acum și eu sunt înalt și crescut, ca și ceilalți, cari au fost duși acum mai în urmă. O, de m'ași vedea odată pe căruță! De aș fi în odaia caldă, în mijlocul podobei și a frumșei! Și apoi? Ei, apoi va veni ceva mai frumos; și ôre cu ce mă vor mai împodobi? De sigur, că cu ceva mai frumos și mai mândru — ! Dér ôre cu ce? O, suferu, mă topescu de dor; eu singur nu sciu ce e cu mine!”

„Bucură-te de mine!” diseră aerul și rațele sôrelui; „bucură-te de tinerețea ta și te bucură, că stai în afară în aer curat!”

Dér brădulețu nu se bucura de loc; elu creștea și creștea, érna și vêra sta pururea verde, verde-inchis! Ômenii, cari îl vedeau, diceau, că „acesta

e un brad frumos”, și când fu la Crăciun pe elu îl tăiară mai întâi dintre toți! Sêcurea îl ajunse adencu la mēduv; bradul cădu la pământ suspinându. Elu simțea o durere, un leșin și acum nu putea gândi la nici o fericiere. Era măhnit, că trebuie să se despartă de patria sa, de petecul de pământ, pe care creșcuse. Elu scia, că nu va mai vedea nici-odată pe iubii și vechii săi tovarăși, pe micile tufe și flori dimpregiurului său, ba pôte nici pe micile păsărele. Călătoria nu-i era de loc împreunată cu plăceri.

Bradulețu își veni în fire abia când fu descărcat în curte împreună cu ceilalți brați și când auș pe un om dicându: Acesta e un brad frumos, nu ne trebuie altul?

Apoi veniră doi servitori îmbracați frumos și duseră brădulețu într-o sală mare și pompoasă. Jur împrejur pe pereți atârnav portrete și pe lângă cuptore se aflau vase chinezesci cu chipuri de lei pe coperișele lor. Aci erau scaune frumoșe, divanuri de mătase, mase mari, acoperite cu cărți, cu chi-

pur și jucării scumpe, tare scumpe — oel puțin așa susțineau copii. Bradulețu fu aședat într'un vas mare plin cu pământ, dér nimeni nu putea observa, că era vas, deorece jur împrejur era acoperit cu verdță și se afla aședat pe un mare covor verde. O, cum tremura brădulețu! Ce se va întâmpla ôre cu elu? Atât servitorii, cât și domnișorele veniau să-l împodobescă. Pe ramurile lui atârnavă făși de hârtii în felurite colori, în formă de coșulețe și în fiă-care coșulețu erau zaharicele. Mere și nuc aurite atârnav, ca și crescute, de crengile sale, și sute de lumini roșii, vinete și albe erau legate de ramurile sale. Păpuși, cari sēmănu cu nisce ômeni vii — brădulețu nu mai văduse asemenea — erau amestecate printre ramurile sale, ér susu pe vârful său strălucea o stea frumoșă încunjurată de fire de aur. Era frumos, frumos fără părechia!

— „Astă sêra”, diceau toți, „astă sêra va străluci frumos!”

— „O!” își gândia brădulețu, „o de ar fi odată sêra! Ôre luminările le

vor aprinde îndată? Și apoi ce va mai fi? Ôre brații din pădure vor veni să mă vedă? Ôre vrăbiile vor sbura la ferăstră? Ôre aici voi putea creșce și voi sta érna și vêra totu așa de frumos împodobit?”

Elu își inchipuia multe. Dér de dor căpătă dureri în scôrță, și durerea de scôrță e pentru un arbore totu atât de rea, ca și durerea de cap pentru un om.

Acum în fine luminările fură aprinse. Ce strălucire! Ce podobă! Bradulețu tremura cu tôte ramurile sale, așa încât câțiva ghimpi se aprinseră de o lumina. Ardeau cum se cade.

„Dumnezeu să ne ferescă!” strigară fetele și-i stinseră în grabă.

Acum nu mai era ertat brădulețu, nici măcar să tremure. O, asta era grozav! Elu era atât de îngrijat ca nu cumva să-și pērdă ceva din podoba sa; era ca și amețit de atâta strălucire. — Și acum se deschiseră amēdouș ușile săle și înăuntru intrară mulțime de copii, ca și când voiau cu toți să năvălescă asupra brădulețului. După

Venitul curat e destinat pentru susținerea corului vocal român.

Bilete de intrare: Locul I: de persoană 40 cr., de familie 1 fl.; Locul II (în picioare): de persoană 30 cr., de familie 80 cr. Inceputul la 7 ore seara.

Ofertele marinimose se vor chita pe cale diaristică.

Programa: 1) „Rugăciune“, poezie de Dr. Alecsandrescu, declamată de o școlăriță. 2) „La arme“, cor mixt executat de tinerimea școlară și adultă. 3) „Peneșu curcanului“, poezie de V. Alecsandri, declamată de un tânăr adult. 4) „De vrîi s'auzi“, de cor mixt executat de tinerimea școlară și adultă. 5) „Apelul la unire“, de I. Al. Lăpădatu. 6) „Vecinătatea periculoasă“, comedia într'un act, localizată de Trocaru: executată de învățătorii locali, tineri și tinere adulte din loc. 7) „Imn“, cor mixt, executat de tinerimea școlară și adultă. 8) „Șoldan vitelul“, canțonetă de V. Al. Alexandri, executată de un tânăr adult.

După producțiune urmează danț. Intre pauze se va juca și „Călușerul“.

† **Admiralul flotei engleze, contele Gleichen** (principele Victor de Hohenlohe-Langenburg) a răposat alaltaer în Londra.

Impărătesa Rusiei, după cum se telegrafiază din Petersburg, e bolnavă de influență.

Ciocnirea de trenuri. La stațiunea Kosow, lângă Mosova, se ciocni un tren, care ducea trupe la Varșovia, cu un alt tren de persoane. Opt soldați, trei funcționari și doi călători au fost uciși. Douăzeci de soldați, un funcționar și trei călători au fost greu răniți. Afară de aceștia au mai fost 60—70 persoane ușor rănite.

Petițiune contra „șlepp“-ului. Comitetul reuniunii sanitare din Budapesta a ținut zilele trecute o adunare, ocupându-se și de un lucru unic în felul său. Fiind vorba și de lucruri, cari produc pravă mare, se înțelege când nu e noroiu, Dr. Fodor, profesor de universitate, ținând un vehement discurs în contra „șlepp“-ului a invitat adunarea să ia ceva măsură în privința acestui mijloc, ce produce pulverea pe strade. O mare discuție se născu din această propunere. Un domn mai bătrân a constatat, că de comună damele își țin „șlepp“-ul, ca să nu atingă pământul, der totuși împărtașesc și el părerea lui Dr. Fodor, că în privința „șlepp“-ului se ia măsură energice. O altă propunere dicea, că reuniunea să se adreseze către căpitanul poliției, Török Iános, să oprască strictă purtarea „șlepp“-ului,

chiar și cu forța brachială. În sfârșit s'a primit propunerea profesorului Fodor, ca adevărat, să se adreseze o petiție ministrului de interne în care să fi rugat a opri purtarea „șlepp“-ului. — Ingenios! Ni-se pare însă, că până când ministrul de interne va lua dispozițiile necesare, „șlepp“-ul va eși cu totul din modă.

Corul plugarilor români gr. or. din Curtici invită la concertul împreunat cu dansul, ce-l va aranja, în favorul școlilor rom. gr. or. confesionale de acolo, la 26 Decembrie v. (7 Ianuarie n. 1892). Inceputul: La 8 ore seara. Intrarea: 50 cr. de persoană. În pauză se vor juca jocurile naționale: „Bătuta“, „Călușerul“ și „Hora“. Suprasolviile se vor chita cu mulțămă pe calea publicității.

Programa: 1) „Moto“, esec. de corul vocal sub conducerea lui Iosif Mihai; 2) „Punga mea“, poezie de I. Tripa, decl. de Ioan Ardeleanu; 3) „Dulce-i viața“, de Porumbescu, esec. de corul vocal; 4) „Moșul și Săculul“, dialog de V. Alexandri, predat de Lazar Plopu și Simion Negru; 5) „Hora Sinaei“, de Gr. Ventura, esec. de corul vocal; 6) „Călărașul rănit“, poezie de Sava N. Șoimescu, decl. de Alexa Bulbocă; 7) „Coroana Moldovei“, esec. de corul vocal; 8) „Suspiniul beivului“, poezie de J. Tripa, decl. de Dănilă Varsandanu; 9) „Din șeștore“, de J. Vidu, esec. de corul vocal; 10) „Căpitanul Romano“, poezie de V. Alexandri, decl. de Andrei Bulbocă; 11) „Marșul“, de J. Vidu, esec. de corul vocal.

Neurolog. Subscriși cu inimă înfrântă de durere anunță, cumă prea iubitul lor părinte, moșu, socru și unchiu

Demetriu Coroianu, Canonic Lector al bisericii catodrale greco-cat. din Gherla, cavaler al ordinului Francisc Iosif I., membru ordinar al asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român și director al despărțământului al XIV al acelei asociații, în anul 78-lea al vieții, 51-lea al preoției, după suferință de o săptămână în apărare de plămâni, a adormit în Domnula.

Osămintele scumpului defunct în 1 Ianuarie st. n. 1892 s'au așezat în cimiteriul gr. cat. din Gherla.

Clara mărît. **Dr. Maniu**; **Lucreția** mărît. **Erdély**; **Iuliu**, avocat; **Sabinu**, parochiu, ca fi și fiice. **Dr. Ioan Maniu**, jude reg. în pensie și avocat și **Ioan Erdély**, ca gineri; **Emilia Lupu** ca noră, numeroși nepoți, nepoțe și alte rudeni.

Dimitrie Cioflec, învățător emeritat dela școlile române gr. or. centrale din loc, membru al reuniunii învăț. din protop. Brașovului etc.

în etate de 63 ani, după o lungă suferință, împărțită fiind cu sfințele taine,

a încetat din viață Joi la 19 (31) Decembrie la 1 ora p. m.

Despre această dureroasă pierdere, jalnicile surori ved. **Eva I. Moga** și **Maria Toma** înconștientă atât în numele lor, cât și în numele nepoților, nepoțelcu și strănepoților, precum și în numele celorlalte rudeni, pe toți amicii și cunoscuții.

Rămășițele pământești ale decedatului s'au depus spre eternă odihnă astăzi în 21 Decembrie st. v. în cimiteriul român gr. or. din Gröveră.

Maria Irimie Eremie, scumpa și neuitata noastră mamă, devotată familiei sale în decurs de șeptedececi de ani, după o scurtă suferință a încetat astăzi 19 Decembrie, la orele 6 $\frac{1}{2}$ p. m., în alt 85-lea an al etății.

Rămășițele pământești se vor ridica Duminecă în 22 Decembrie a. o., la orele 12 din casa răposatei, din Bacifalu, și se vor așeza spre vecinicul răpaus în cimiterul bisericii Sf. Nicolae de acolo.

Despre această ireparabilă pierdere înconștientă cu cea mai adâncă durere pe toate rudeniile, amicii și cunoscuții:

Bacifalu (Săcele), 19 Dec. 1891.

Familia Irimie Eremie.

Remanierea ministeriului din România.

Am amintit în numărul trecut al foiei noastre, că camera română a fost disolvată, er actualul ministru-proședinte Lascar Catargiu a fost însăscinat cu presedarea viitoarelor alegeri de deputați.

D. Lascar Catargiu, voind ca ministeriul său să fi mai tare, a intrat în pertractări cu partidul junimist al cărui șef este d. P. Carp. După un timp ore-care se și făcu o înțelegere între conservatorii puri și junimiști, adevăratia din urmă au făcut o fuziune cu partidul d. lui Catargiu, prin urmare cabinetul s'a întregit cu trei junimiști în urma demisionării d. lor generalu Manu, Sturdza-Scheianu și principele A. Stirbey. În locul acestora au intrat în ministeriu trei junimiști și anume: Petru Carp, ca ministru al domeniilor, agriculturii, comerțului etc. d. Alex. Marghilomanu, ca ministru de justiție, er d. M. Ghermanu, ca ministru de finance.

Se vorbește prin cercurile politice din Bucuresci, că d. generalu Manu va fi destinat pentru președinția camerei.

Cabinetul remaniat este următorul: Lascar Catargiu, ministru președinte și de interne, Alex. Lahovary, ministru al afacerilor străine; P. Carp, ministru al domeniilor etc., M. Ghermanu, ministru de finance, Alex. Marghilomanu, ministru de justiție, generalu Lahovary (frate cu ministrul de esterne), ministru de război și Tache Ionescu, ministru de culte și instrucțiune publică.

La alegerile viitoare pentru camera și senat vor lupta în contra acestui guvern: partida național-liberală sub conducerea d. d. Dimitrie Brătianu, Sturza, Stătescu, Fleva, etc., apoi partida d. lui Vernescu, radicalii și socialistii.

Câți suntem noi?

Brașov, 22 Decembrie v.

Tocmai s'a împlinit anul, de când s'a făcut numerotația populației din Transilvania și Ungaria. Resultatele acestei numerotări abia acum de curând au fost publicate din partea d. lui Keleti, președintele biroului statistic din Budapesta. Reproducem pentru cetitorii țării noastre de Dumineca următoarele date:

În întregă Transilvania și Ungaria se află 15.231.864 de locuitori. Intre aceștia e socotită și armata comună, honvețimea și gendarmeria.

După naționalități, această statistică ungerescă clasifică populațiunea astfel:

Maghiari 7.361,207; Români 2.590,425; Germani 1.988,310; Slovaci 1.896,358; Sârbi 494,847; Ruteni 379,713; Croați (afară de cei din Croația) 183,429; Venți (Sloveni) 70,658; Armeni 2,067; Țigani 90,264; de alte limbi din patriă și străinătate 77.515.

Vedem așadar, că după Maghiari, cei mai numeroși locuitori în Transilvania și Ungaria sunt Românii. Chiar și după socotela d. lui Keleti, numărul Românilor trece peste două milioane și jumătate.

Dér noi scim, că statistica d. lui Keleti este falsă. Comisarii statistici din țară au numerat între Maghiari sate întregi românești, mai ales din Săcuime și din părțile ungurene; apoi la comanda celor dela Pesta, scim, că în foarte multe locuri au fost puși cu de-a sila între Maghiari mai toți aceia, cari sciu vorbi cât de cât unguresc; de asemenea au pățit multe de studenți români de pe la școlile unguresci, apoi toți tinerii noștri aflători în serviciul gendarmeriei și honvețimei, precum și în alte slujbi unguresci. Dacă pe toți aceștia i-am subtrage din numărul celor 7.361,207 de Maghiari ai d. lui Keleti, s'ar pute constata cu totă siguranța, că numărul Românilor din Transilvania și Ungaria este cel puțin de trei milioane și câteva sute de mii.

ei veniau omenii mai bătrâni; băieții tăcură, dér numai pentru o clipită, căci îndată scoseră chiote de bucurie, cari răsunau prin sală. Ei jucau în jurul brăduțului și culegeau un dar după altul.

„Ei, ce aveți de gând să faceți?“ își gândia brăduțului. „Ce se va întâmpla mai departe?“ Luminările arseseră până la ramuri, apoi le stinseră și copiii căpătară voia să jăfuescă brăduțului. O, aceștia năvăliră asupra lui, încât crengile sale părăiau. Dacă n'ar fi fost înțepenit de grindă cu vârful și cu steaua sa de aur, de sigur, că copiii l'ar fi răsturnat.

Copiii se jucau în jurul brăduțului cu jucăriile în mână. Nimenea nu se va mai uita la el, afară de o servitoare bătrână, care se uita cu băgare de seamă prietere ramuri, dér ea privea numai, ca să nu fi uitat copiii vre-o smochină sau vreun măr.

„O poveste, o poveste!“ strigară copiii și traseră pe un om gros lângă brăduț. El se puse tocmai sub aceasta, „căci“, dicea el, „aici suntem

în verdete și brăduțului pte să tragă o învățătură din aceea ce vă voi spune eu, numai de va fi cu luare aminte. Dér eu vă voi spune numai o poveste. Voiți să ascultați istoria despre Ivede-Avede, seu despre Clumpe Dumpe, care oădu pe trepte în jos și totuși apoi se avântă pe tron și căpăta pe fata de împărat?“

— „Ivede-Avede!“ strigau unii, „Clumpe-Dumpe“, strigau alții. Erau un strigăt și o larmă foarte asurzitoare. Numai brăduțului tăcea și-și gândia: „Dacă nu mă voi amesteca cu sfatul meu, atunci nici nu voi lucra împreună cu ei“. Cu acestea brăduțului își făcu datoria sa!

Omul gros povesti despre Clumpe-Dumpe, care oădu pe trepte și totuși se avântă la tron, și căpăta pe fata de împăratului. Er copiii băteau din palme și strigau: „Povesteste-ne, povesteste-ne!“ Ei voră să mai asculte și istoria despre Ivede-Avede, dér trebuia să se mulțămescă cu istoria despre Clumpe-Dumpe.

Brăduțului sta tăcut și pe gân-

duri, nici odată paserile din pădure nu povestiră vre-odată așa ceva. „Clumpe-Dumpe a oădu de pe trepte și căpăta totuși pe fata împăratului. Da, da așa merge în lume!“ își gândia brăduțului și credea acestea, deorece vedea, că povestitorul e un om de omenie. „Da, da, cine scie, pte voi căde și eu pe trepte și voi căpăta o fată de împărat!“ Și el se bucura, că a doua zi va fi erăși împodobit cu luminări și cu jucării, cu aur și cu pome.

„Măne nu voi tremura!“ își gândea el. „Voi simți o mare bucurie pentru podoba acesta. Măne voi așeză și pte și pe aceea a lui Ivede-Avede.“ Brăduțului stete totă noptea tăcut și pe gânduri.

În ziua următoare intră înăuntru servitorii și servitoarele. „Acum de sigur, că se începe erăși sărbătorea de er!“ își gândea brăduțului, dér ei îl scoseră afară din odaia, îl duseră sus pe trepte până în pod și acolo îl aruncară într'un unghiu întunecos, unde nu pte trunde nici o rață de lumină. „Ce va

să dăca asta?“ își gândea brăduțului. „Ce am să fac aici? (Se voi așeză aici?“

El se răzîmă de zid și sta aici și se gândia, se gândea. Avea destulă vreme să se gândească, căci trecu zile și nopți. Nimenea nu veni în sus și când în sfârșit veni cineva, era numai pentru ea să așeze nise lădi mar în unghiu.

Brăduțului sta aici atât de ascuns, încât trebuia să crezi, că l'au uitat cu totul. „Ei, acum e afară ierna!“ își gândia brăduțului. „Pământul e tare și acoperit cu zăpadă, omenii nu mă mai pot sădi; pentru aceea pte voi sta aici la adăpost, până la primăveră! Cum imi portă de grijă! Ce bun sunt totuși omenii! Numai dacă n'ar fi aici atât de întunec și înspăimântător! Nici măcar un iepure nu vedu aici! Atară în pădure era bine, când era zăpadă și iepurile sărea pe lângă mine, ba chiar și când săria peste mine, dér atunci nu mi plăcea. Aici sunt grozav de părăsit!“

„Pip, pip!“ duse deodată un mic șorecel și se strecură dintr'o gaură

Acum, decât și celelalte popore nemaghiare și-ar subtrage pe ai lor din numărul celor șapte milioane și câteva sute de mii de Maghiari, și decât amă mai subtrage și numărul de aproape un milion de Jidani, cari toți au fost numărăți între Maghiari, sigur, că numărul adevărat al Maghiarilor n'ar trece peste cinci milioane de suflete.

De altmintearea despre falsitatea statisticele biroului oficios din Pesta ne putem ușor convinge și din șematismele și din raporturile anuale ale sinodelor noastre eparhiale. Din aceste șematisme și raporturi se vede destul de limpede, că noi Românii, mulțămii Domnului, pe lângă toate greutățile vieții noastre subjugate și asuprite, multu-puțin ne sporim în fiă-care an.

În statistica d-lui Keleti însă lucrurile se prezintă fals și cu totul altfel. De-altmintearea se știe cum se făc în vremea de aci statisticele ungurești și de aceea ele nici nu se prea bucură înaintea străinătății de mai mare trecere, de cum merită.

Destul de nouă se știe, că de ce milioane de Nemaghiari stăm față în față cu cinci milioane de Maghiari. În fața unui adversar atât de puțin numeros, curajul nostru în lupta pentru limbă și dreptate trebuie să crească, și trebuie să crească cu atât mai mult, cu cât în această luptă sfântă avem pe partea noastră simpatia tuturor popoarelor din Europa iubitoare de libertate.

Presă rusă și viitorul război germano-rus.

De un timp încoace presa rusă învinuie mereu pe Germania, că dorește războiul. Învinuirea aceasta a provenit dintr'un articol al ziarului „Hamburger Nachrichten”, care se dice că e inspirat de fostul cancelar german, principele de Bismark. Anume, această fâie într'un articol al ei, a dîșu că: se știe numele acelor sfetnici dela ministerul afacerilor străine, cari lucră pentru a cauza o ruptură cu Rusia. În alt articol, dîșe: Fără îndoială avem să ne mai răfuim încăodată cu vecinul nostru din apus. (Francia).

Din cauza acestor espuneri ale fâiei bismarckiane, presa rusă susține, că în Germania există o partidă puternică, ce dorește războiul.

Ziarul rusesc „Swiet”, dîșe că în Rusia nimenea nu dorește războiul și

nu se află nici urme de pregătiri militare. Din contră în Prusia, dîșe numita fâie, toți așteptă cu încordare declarațiunea de război; armata e pregătită și se aduc proviziuni din toate părțile; trupele au căpătat corturi. Bateriile au acum câte 8 tunuri, și nu ca mai înainte 4 tunuri; oficerii vorbesc numai de război; cei mai bătrâni se îndoiesc de reușita războiului, pe când cei mai tineri cu însufățire vorbesc de izbândă.

Vorbind despre un eventual atac al Germaniei asupra Rusiei, dîșe „Novoie Vremia” următoarele: Noi suntem în privința numărului de două ori atât de tari ca Germania, și la spate ne spriginim de munții Ural. De acolo nu ne amenință nici un pericol; ci din contră în dosul lor se întind ținuturi mari și roditoare, cari pot hrăni milioane de oameni, prin urmare nici din partea de răsărit, nici de cătră mișdănopte nu ne așteptăm la un atac serios. Dacă ne vom retrage dinaintea Germanilor, atunci vom da de rezervele noastre, ne vom apropia de magazinele noastre de proviziuni, pe când Germania se vor depărta de magazinele lor de proviziune. Așa dera noi, cu fie care pasu îndrăgim, ne vom întări, pe când Germania, cu fiă-care pasu înainte, se vor slăbi, și apoi lucru firesc, că ei vor fi învinși cu totul, fiindcă noi vom avea mai mult timp decât dușmanul nostru...

Dacă în adevăr un război germano-rusesc, va aduce cu sine și un război franco-german, atunci în cazul acesta va fi poziția falnică armate germane foarte grea. Francesii au în dosul lor un ocean mare și la cotele țării lor au întăritur escelente. Noi, după cum am dîșu, avem munții Ural și ținuturile roditoare din dosul lor. Germania au înaintea lor două milioane de baionete, în dosul lor un milion și jumătate de baionete. În jos — un aliat, care a uitat lupta dela Königgrätz, și întinsa Italia, a cărei câmpii sunt presărate de mormintele victoriei străine și de catastrofe proprii, și ai cărei țermi sunt amenințați de dușman. În sus, în fine — marea deschisă, unde presupunând că Danemarca se va alia cu noi, căci nu a uitat pierderea Schleswig-ului, va pute manevra, fără ca să fiă turburată, flota ruso-francesă... O catastrofă a armatei germane, fără îndoială va aduce cu sine sfârșitul politic al unității imperiului și prin urmare discompunerea Germaniei în state mici de odinioară, cari nu vor fi de loc periculoase.

Ziarul „Swiet”, voindu să dovedească, că Germania împinge lucrurile la un război dîșe:

În Viena și Berlin a început să se vorbească despre război în așa mare

grad, încât noi, cu toate că avem a tențiunea noastră îndreptată în lăuntrul țării noastre, totuși auzim urletul depărtat al furtunei, ce în curând se va deslanțui. În Austria și Germania vorbesc despre război nu numai dîșe (la spatele cărora stau nișuțele cutăror, sau cutăror bărbați politici serioși) ci și bărbații de statu profesesc războiul cu visiera deschisă.

Inștiințare.

Adunarea generală pentru 1891 a despărțământului I (comunele din comitatul Brașovului) al „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român” se va ține *Duminecă în 29 Decembrie* v. a. o. la orele 10 a. m. în *Dăstale Brașovului*. La această adunare se invită toți membri și binevoitorii Asociației din acestu despărțământ. Înșinuarea membrilor noi se poate face atât la subscrișii, cât și la cassierul despărțământului, d-lă profesor Arseniu Vlaicu, în Brașov.

Brașov, 18 Decembrie v. 1891.

În numele comitetului despărțământului I.

Iónu Petricu,
director.

Andrei Barseanu,
actuar.

Premii pentru învățaceii de meseriași.

Cu terminul până în 16 Ianuarie n. 1892 inclusive se escrie concurs: pentru 2 ajutoare de câte 15 fl. și pentru 3 ajutoare de câte 10 fl. preliminar în adunarea generală a despărțământului, ce s'a ținut în Voila la 1 Noembrie 1891 st. n., și aprobate de cătră comitetul central din Sibiu, spre a se distribui învățaceilor de meserii.

Deci sub-comitetul despărțământului III va conferi ajutoarele specificate acelor învățacei români de meserii, cari sunt născuți peticitoriul despărțământului, decât vor produce pe lângă cerele lor, următoarele documente: a) atestată de botez, b) atestată de paupertate, c) contractul încheiat cu măestrul și d) atestată despre hotărîrea morală și despre desteritatea concurențului.

Făgăraș, 29 Decembrie 1891.

În numele sub comitetului despărțământului III.

Basiu Rațu,
președ.

Iulu Danu,
secret.

Telegrama „Gaz. Trans.”

(Serviciul biuroului de cor. din Pesta.)

Budapesta, 21 Decembrie st. v. Ludovic Pincich, cassier general al cassei provinciale de păstrare din Vațu se impușcă er la moșia dela Weizen. Îndată s'a începutu revisuirea cassei; se pre-

supune o defraudățiune, totuși până la terminarea revisuirei, care încă continuă, încă nu se poate stabili suma defraudată. Acesta sinucidere a făcutu mare senzațiune, deorece Pincich era cunoscutu ca om bogat.

Cu ocaziunea gratulațiunii de anul nou, ministrul președinte în noua cameră a deputaților, se va ocupa de întreaga reformă a administrațiunii, totu asemenea se vor lua măsurile recerute pentru păstrarea autorității camerei deputaților.

Bruxelles, 21 Decembrie st. v. Cu ocaziunea primirei de anul nou, declară regele, că lărgirea dreptului de votare se impune.

Roma, 21 Decembrie st. v. Regele încheia cuvântarea de anul nou, arătându situațiunea Europei, și-și esprima credința, că opera de pace se va aduce în liniște îndeplinire.

Proiectu de statute

pentru înștiințarea și administra ea grănarelor bisericesci gr. cat din districtul V. A. Diaconat al Sărvadului.

(Fine.)

Articolul V.

Datorințele curatorului manipulant și controlor.

§ 21.

Curatorul va purta protocolu anual, despre toate intratele și eșitele grănarului, fiă acelea în bani, fiă în bucate.

§ 22.

Grănarul va fi provăduț cu incuțetore duplă; o chei va fi la curatorul manipulant, er cealaltă la controlor; unulu fără de celalalt, sau fără de încredințatul lui, nu va pute intra în grănar; deci pentru toate daunele și scăderile, ce s'ar constata în grănar, în linea primă ambii vor fi răspundători (§ 12.)

§ 23.

Curatorul manipulant va provede toate obligațiunile cu număr curent și le va induce în protocolu în ordine cronologică, însemnându numărul și datulu obligațiunii, numele și locința împrumutătorului și a garanților lui, soțulu, cantitatea și calitatea bucatelor, precum și terminulu solvirei.

§ 24.

Curatorul manipulant va fi dator:

a) a stringe toate bucatele împrumutate până la terminulu statorit în obligațiunii dela toți datorășii; la împlinirea acestei datorințe, el va ave a observa strictu toate condițiunile stipulate în obligațiunii, adevă: a măsură bine bucatele, a nu primi bucate stricate, necernute și de o calitate mai inferioară, decât calitatea primită în obligațiunii;

b) pe toți aceia, cari nic după 8 zile dela terminu nu vor plăti cum se cuvine datoria lor, a-i insinua numai

apoi după elu mai veni încă unulu. Ei trecu prin brăduț și se cățără de crengile acestuia.

— „E un frig grozav!” dîșeră șorecii. „De altmintearea aici e un loc minunat pentru locuit. Nu e așa brăduț bătrănu?”

— „Nu sunt de loc bătrănu!” răspuse brăduțu, „sunt braț cu multu mai bătrăni ca mine!”

— „De unde vii tu aici?” întrebă șorecii, „și ce știi tu?” Ei erau foarte curioși. „Povestesc-ne ceva despre locurile minunate de pe pământ! Ai fost acolo? ai fost în camera de mănăci, unde zace brânza pe scânduri și șuncile se află acățate de grindă, unde poți juca pe lumânări de senu, și unde intri slab și ești gras?”

— „Ce e dreptu, pe acestea nu le-am cunoscut”, dîșe brăduțu, „dîșe cunoscu pădurea, unde strălucesc șorecii și unde cântă paserile!” Apoi le povesti despre pășunile sale din tinerețe, er șorecii nu auziră astfel de lucruri în viața lor, și ascultau cu luare aminte și dîșeau: „Cât de multe ai văduț! Ce fericit ai fost!”

— „Eu!” răspuse brăduțu și se gândea la propria sa istorisire. „Da, ce e dreptu, au fost timpuri plăcute!” Apoi le povesti despre sara de Crăciun, când a fost împodobit cu turte și cu lumânări.

„O!”, dîșeră șorecii, „ce fericit ai fost, tu brăduț bătrănu!”

— „Nu sunt de loc bătrănu!” răspuse brăduțu, „abia în ierna acesta am venit din pădure! Sunt în vîrsta cea mai bună, numai am crescutu tare!”

— „Cât de frumos povestesc tu!” dîșeră șorecii, și în noptea următoare veniră erăși cu alți patru șoreci mici, cari și ei voiau să asculte povestirile brăduțului, și cu câtu le povestea mai multe, cu atât i se păreau toate acestea brăduțului mai vii înaintea ochilor săi și elu își gândia: „Au fost timpuri frumoșe și fericite! Dîșe acestea poate se vor mai întorce! Clumpe-Dumpe cădu pe trepte în jos și totuși căpăta pe fata împăratului, poate voi căpăta și eu pe fata vreunui împărat!” Brăduțu, gândindu-și acestea, își aduse aminte de

un mesteacăn mic, care creșea în pădure și i se părea lui ca o fată viuă de împărat.

„Cine e Clumpe-Dumpe?” întrebă șorecii. Apoi spuse brăduțu totă povestea, din cuvânt în cuvânt, după cum își aducea aminte. Er șorecii de bucură săreau printre crengile brăduțului. În noptea următoare se adună mai mulți șoreci, er în Dumineca viitoare veniră chiar și doi cloțani. Aceștia susțineau însă, că povestea nu e de loc veselă, și lucrul acesta întrista pe șoreci, căci acum și lor li-se părea puțin frumosă.

„Numai o poveste știi să spui?” îl întrebă cloțanii

„Numai una!” răspuse brăduțu, „am auzit-o în sara cea fericită, dîșe atunci nu mă gândeamu cătu de fericit eram!”

— „Acesta e o poveste foarte urtă! Nu știi vre-o poveste despre slănină și lumânări de senu? Nu știi vre-o poveste despre cămări cu de ale mănăci?”

— „Nu!” dîșe brăduțu.

— „Ei, atunci îți mulțămim!” res-

punseră cloțanii și se întorseră la ai lor.

În fine nu mai veniră nici șorecii, și atunci oftă brăduțu: „Era foarte frumos, când erau șorecii în giurul meu și ascultau la poveștile mele! Au trecut acestea! Dîșe mă voi bucura erăși, când mă vor scoate de aici!”

Dîșe când se întemplă acesta? — Da, era într'o dimineță, când veniră nisece oameni sus și scormoniră prin pod. Lădile fură mutate în altu loc, er brăduțu fu scos afară. Ilu aruncă pe podin, dîșe îndată un servitor ilu țeri pe trepte în jos, unde licărea lumina zilei.

„Acum începe erăși viața”, își gândea brăduțu. Elu simțea aerulu celu próspeț, primele raze ale soarelui — și acum ilu duceau în curte. Tote merșeră atât de iute, încâtu brăduțu uită cu totul, să se privească pe sine însuși; juru împregiură se iviră lucruri nouș. Curtea se mărginea de o grădină, care era cu totul înverșită. Trandafirii erau înfloriți, teii răspândiau o aromă plăcută, er rândunelele sburau și ciripeau „Quirre-vir-

decât judecătorei, respective a începe contra lor procedura legală.

§ 25.

Curatorul manipulant va fi în evidență pe toți aceia, cari bucatele repartizate, ori imprumutate nu le-au prestat punctual și la termen, și pe cari din această cauză a fost silită a-i impropesua, ca astfel să se poată face destulă prescrierilor §-lui 30.

§ 26.

Curatorul manipulant va avea datorița:

a) de a supraveghea localitatea grănarului, lățile, vasele și toate câte se țin de el și sunt înrânsul; toate defectele, ce ar observa și s'ar întâmpla înrânsurile fără vina lui, fără amănare e dator să le aduce la cunoștința comitetului spre a se putea suplini de cu bună timp;

b) toate hotărârile și dispozițiile comitetului administrativ privitoare la grănar și la manipularea acestuia, fără amănare, conștient și sub propria responsabilitate a le duce în deplină.

c) a deschide și a duce protocolul despre venite și cheltuieli, acesta cu 31 Decembrie a fiă-cărui an a-l încheia și pe baza acestora a-și face și așterue rațiunile comitetului, respective adunării generale și a-și cere absolvirea pentru ulterioarele rațiunări ale anului trecut;

d) a sta ori și când la dispozițiunea autorității bisericesci în cauze de controlă ori de vizitațiune, și a-i da toate deslușirile de lipsă dorite.

§ 27.

În cazul, când curatorul manipulant și controlorul ar lucra în contra acestor statute, afară de restituirea *ex integro* a daunei întâmplă prin lenevirea, nebagarea de seamă, ori rea voința lor, vor putea fi pedepsiți în bani, prin protopopul tractual, ori chiar și din oficiu destituiți.

§ 28.

Concedând împrejurările, curatorul manipulant și controlorul prin hotărârea adunării generale, vor putea fi împărțâși și dintr'o anumită răsplată; această răsplată însă nu va putea trece peste 5% din venitul anual curat al grănarului, în care trei părți le va avea curatorul manipulant, și două părți curatorul controlor.

Articolul VI.

Datorițele comitetului administrativ.

§ 29.

Deoarece grănarul stă la dispozițiunea și sub responsabilitatea directă a comitetului administrativ, acestuia i-se impun următoarele datorițe:

a) Comitetul e dator să țină în evidență și sub cea mai strictă controlă grănarul bisericesc, respective manipularea bucatelor din grănar, va însemna în ordine alfabetică și deosebit pe toți aceia, cari fără ori ce înființare au oferit și contribuit la înființarea grănarului (§ 5 a) precum și pe toți aceia, cari au contribuit pe calea repartiziunii și îndatoririi (§ 5 b) c) d), și § 6) specificând suma, cantitatea, calitatea și soiul bucatelor, precum și modalitatea prestării, ca astfel să se poată satisface deplin dispozițiilor din §§ 16, 17 și 30.

b) Comitetul e dator să supraveghe, ca curatorul manipulant și controlorul să administreze averea grănarului conform acestor statute, și când ar observa, cumcă aceștia sunt parțial, neconșiențioși și cumcă într'un mod ori altul lucră în contra acestor statute, să-i dea afară din oficiu, să-i înlocuască cu alții, și să ceară în contra lor numai decât cercetare disciplinară.

c) Comitetul va lua la dezbateră și reviziune exactă și strictă rațiunile anuale al grănarului, împreună cu toate cele ce se țin de el; apoi toate dările de seamă ale curatorului manipulant și controlorului de peste an; în rațiunile nu va suferi nici un punct dubiu, și în contul grănarului față de nimeni nu va fi cu considerații.

d) Din timp în timp, la totă ocazul însă la începutul lui Octomvrie și cu ocaziunea reviziunii rațiunilor, prin doi membri aleși din sinul său va cerceta cu deamănuntul și va vizita grănarul; toate defectele interne și externe ale acestuia le va însemna și de cumva s'ar pofti reînnoiri, ori reparațiuni, după planul făcut de pricepători, le va direge, — și va vota și asigura suma de lipsă.

e) Se va îngriji de zidirea și vederea grănarului cu cele de lipsă, se va îngriji de blanchete, de obligațiuni, protocoale și celelalte tipărituri de lipsă la administrare și manipulare din venitul anual al grănarului, sau de nu ar fi acest venit de ajuns, ori de nu ar fi autorizat a se folosi de acesta, va face o propunere motivată în această cauză adunării generale bisericesci.

Articolul VII.

Dispozițiuni generale.

§ 30.

Acelora, cari vor fi însemnați ca reu plători și înderțnici, în viitor nu li-se va da împrumut din grănar.

§ 31.

Fiind-că scopul mai de aprăge al grănarului bisericesc este de a veni în ajutorul populației lipsite, interesele se vor adăuga din an în an la capitală până când grănarul va dispune de atâtea bucate, câte vor pretinde împrejurările și trebuințele locali; deci interesele, cu atât mai puțin fondul însuși, până atunci nu se va putea vinde sau întrebuința spre alt scop.

De cumva însă s'ar ivi astfel de împrejurări, cari în mod imperativ ar pretinde să se calce peste această regulă, venitul anual și însuși fondul numai până la suma ofertelor binevoale și a intereselor acestor oferte, și numai pe baza concluderii luate în adunarea generală bisericescă și aprobată prin autoritatea bisericescă, respective prin protopopul tractual, se va putea ataca și întrebuința spre alt scop.

§ 32.

Când bucatele nu se vor putea da toate împrumutate până la finea lui Mai și vor fi speranțe de o recoltă mândă, curatorul manipulant va atrage asupra acestei împrejurări atențiunea comitetului administrativ, care va dispune vânzarea bucatelor rămase acolo și atunci, unde și când se vor putea vinde mai bine; cu banii încuși pe această cale se vor

procura după recoltă érași bucate pentru grănar. Cărușia bucatelor până la locul anumit de vânzare va fi datoră a o face comunitatea bisericescă respectivă.

§ 33.

Grănarele deja existente, cu privire la înmulțirea și administrarea bucatelor pentru viitor se vor acomoda strict acestor statute.

§ 34.

Cu executarea acestor statute se însărcinează protopopul tractual, sau districtual.

CARACTERUL.*)

Insușirile caracterului.

4. Adevărul.

Omul se se ferescă de ambițiunii — dize Cicero — căci aceste ne iau libertatea, după care ar trebui să nisuiim înainte de toate. Mulți dintre Romanii cei mai buni nu numai că n'au umblat după onoruri publice, ci le-au refuzat chiar. Așa refuză Fabiu Maximus consulatul, ce i-s'a oferit; și când stăruiau tribunii să-lu primescă în vederea războiului cu Etruscii și Samniții, Fabiu dădu cetire legii, care dizea că nimeni nu pôte fi de două ori consul în timp de zece ani. Sgomotul înfricoșat se născu în urma acesta și tribunii voiau să desființeze îndată legea aceea. Dér Fabiu le dize: ce va fi decât legile vor fi desființate prin aceia, cari le-au adus? Cu toate acestea poporul votă și-lu declară unanim de consul. Numai după acesta se vădu constrinsă Fabiu să primescă.

Ca și Fabiu a refuzat Manliu Torquat algera de consul cu toate strigătele centurilor.

Cel mai strălucit exemplu despre aceea, cât de puțin prețuesc onorurile publice, ni l'a dat Scipio, învingătorul lui Hanibal. Lui, mântuitorului patriei, voiau să-i ridice statue lângă tribună, în senat, ba și în templul lui Iov, voiau să-lu alegă pe vieță consul, ba dictator. Elu însă n'a voit să primescă nimic și se arată prin respingerea acestor onoruri aproape mai mare, ca pe câmpul de bătaia, unde și-a câștigat meritele.

Intre Greci, Epaminonda nu lua în seamă favorul poporului. Deși când a murit, n'a lăsat atâtea ca să-lu pôte îngropa, elu numai cu de-a sila primia posturile înalte ce i-se oferiau, dér le administra cu atât mai bine, cu cât le primia mai greu.

Ca Fabiu și ca alți Romani au avut și în timpul mai nou bărbați harnici curajul de a spune adevărul. Așa raporteză veduva colonelului Hutchinson, că soțul ei n'a prețuit niciodată așa de mult laudele mulțimei, ca pentru de a le câștiga să fi făcut ceva în contra conștiinței sale; nici n'ar fi întrelăsat o faptă bună de-ar fi desaprobat o chiar totă lumea; căci elu vedea lucrurile cum erau în adevăr ér nu prin ochelarii turburii ai opozițiunii publice.

Asemenea nu lipsesc nici în timpul nostru bărbații, cari spun curatul adevăr.

John Pakington a stabilit următoarele regule publice de căpeteniă pentru vieța publică: Fă-ți datoria câtă se pôte mai bine; lasă să judece asupra ei aceia, căroră li se cuvine; nu te îngriji de ceilalți.

Cuvinte de aur, dér trebuie

* După Smiles-Rudow. A se vedé Nr. 277 al „Gaz. Trans.” din 1891.

să aibă omul curagiu și nu puțin curagiu spre a le urma. Inse tocmai acest curagiu al propriei păreri, sau al adevărului lipsesce celor mai mulți, chiar acelora, cari astfel promit forte mult. Ei intră în vieță, dér după fiă-care pasu ce-lu facu înainte, stau pe loc, șovăind și întrebând, că ore se mérgă mai departe, se stea pe loc ori se se întorcă. În loc de a merge drept înainte, de-ar sta ori ce în cale, ei totu chibzuesc, până ce momentul favorabil de-a lucra trece, spre a nu se mai reînforce.

Adevărul vă va mântui (elibera) dize Isus, și elu însuși a dat cea mai bună dovadă pentru aceasta.

Ce-i drept, ce-lu ce spune adevărul trebuie de multe ori să sufere. Cu toate acestea un bărbat, decât după o matură cugtare trebuie să țină ceva de adevăr, nu numai este îndreptățit, ci chiar îndatorat, să aducă acesta la valoare cu toate mijlocele. Mai ales în anumite situațiuni și timpuri trebuie să vorbescă un bărbat; de aceea i-a dat Dumnezeu mâna liberului cuvânt, cum dize Arndt. A tăce aici n'ar fi numai slăbiciune, ci păcat. Relele mari nu pot fi delăturate prin plâns, ci trebuie ca omul să se delature luptându-se contra lor.

Așa se împotrivi numai Cato legei agrare a lui Cesare, pe care o primiseră de frică toți senatorii; ér Pisone printr'un „nu!” a făcut imposibil consulatul păcătoșului Policanus. Din timpul nostru cităm frumosul exemplu dat de cei șapte profesori din Göttingen, cari, când regele Hanoverei și-a călcat cuvântul princiar, au protestat serbătorește; și după ce acesta n'a ajutat nimic, se duseră mai bine în streinătate, decât să fiă complicită ai călării de cuvânt.

Perthes dize: „Cu acela, care nu se pôte indigna, eu unul nu vreu să am de-a face. Buni sunt mai mulți pe lume, decât răi, dér totuși domnesc cei răi, pentru-că au mai mult curagiu. Acela, care atacă cu putere, cu curagiu și dibăciă, câștigă, și decât e rău, mai pretatinden simpatii. ...Adevărul, eu de multe ori m'am căit, că am vorbit, dér și de multe ori, că am tăcut.”

Și ca Perthes, mulți bărbați s'au opus nedreptății prea puternice, și au contribuit astfel, decât nu la învingerea dreptului, cel puțin la pregătirea acestei învingeri, servind adevărului progres. Fără energia acestora, lumea în cea mai mare parte probabilă că ar suspina sub jugul despotismului și al egoismului, căci cei tari și curagioși conduc și stăpânesc lumea. Cei slabi și fricoși nu lasă nici urmă după sine, pe când vieța unui singur bărbat harnic și curajos este o adevărată rață luminosă, ce străbate departe.

Și fiă-care pôte și trebuie să se ridice din propria sa putere, — de aceea are voința, care singură face minuni. O voință tare, ce se întrepune pentru drept, stă ca pe o stâncă, ea însăși este o stâncă, pe care nimeni nu o pôte încovoia și sfărâma; pentru drept voința tare se luptă curajos în contra unei oștiri întregi, ca David contra lui Goliat, Leonida contra Perșilor..... și móre decât este de lipsă cu același curagiu.

Astfel eroismul martirilor creștini, cari au urmat exemplul

revit, bărbatul meu a venit!” Dér dizendu acestea, habar n'aveau de brad.

„Voesc să trăesc!” dize acesta în sine plin de bucurie și-și desfăcu ramurile. Ah, dér acestea erau toate uscate și galbene și elu ședea într'un colț între mărcini și buruien. Steaua de hărtă aurită era încă în vârful lui și strălucia la lumina soarelui.

În curte se jucau mai mulți copii veseli, cari jucă în sera de Crăciun împrejurul bradului și fură atunci atât de veseli. Unul dintre acești mititei alergă la el și smulse steaua aurită.

— „Etă ce e pe bradul acesta bătrân și urât!” strigă el și călcă pe crengile uscate, cari pârăiau sub picioarele sale.

Și bradul privea podoba florilor din grădină, apoi se privi pe sine însuși și doria, că mai bine să fi rămas în unghiul acela întunecat. Elu își aducea aminte de tinerețea sa din pădure, de sera veselă de Crăciun și de șorecii cei mici, cari ascultă cu atâtea veselie istoria despre Clumpe-Dumpe.

„Au trecut, au trecut!” suspina sërmanul brad. „O, de m'aș fi bucurat, când am putut să mă bucur. Au trecut, au trecut!”

Servitorul veni și tăia în bucăți bradul, apoi îl aruncă pe foc! Bradul dogorea tare în flăcări sub căldare. Elu suspina adeno, fiă-care suspină răsună ca o mică impușătură. De aceea copiii ce se jucau pe afară, alergă încoco, se așezară înaintea focului și strigară: „Piff, paff.” Dér la fiă-care pocnitură, ce esprima un suspin, își aduse aminte bradul de zilele de vără din pădure, de nopțile de érnă sub cerul liber, când stelele luceau. Elu își aducea aminte de sera de Crăciun și de Clumpe-Dumpe, de unica poveste, pe care o audise și o putu spune și elu — apoi bradul arse.

Copii se jucau în curte, ér cel mai mic dintre ei avea pe pept steaua de aur, pe care o purtase bradul în vârful său în zilele de fericire. Dér acestea trecură, și cu acestea și bradul și istoria sa. Au trecut, au trecut și așa trecu toate poveștile.

Ucu Paolo.

lui Isus, au desprețuit și torturile și chinurile cele mai înfricoșate și morțea, și nu numai bărbați copti ca Apostolii, ci și virgine, ca Blândina, Perpetua și Felicitas, a căror istorie e cunoscută, ba și copii, ca Cyril, care și pe rugul aprins rămas pe lângă mărturisirea sa: „sunt creștin!”

Nu putem să nșirăm toate numele acelora, cari au sigilat convingerea lor cu sângele lor. Mai ales în Anglia au suferit mulți din cauza conștiinței lor. Bărbați de soială acestora au murit bucuroși pentru adevăr și ne îndemna încă și azi să le urmăm exemplul. Chiar și femei gingașe s'au distins în această privință. Așa Anna Askew nici n'a strigat când i s'au smuls oșele din încheieturi, ci se uita nemișcat la torturătorii ei, refuzându energic de a face o declarație în contra conștiinței ei. Așa au suferit morțea și Latimer, Ridley și Maria Dyer.

Mai cunoscute decât acestea este Toma More, care asemenea mai bucuros a murit, decât a face ceva în contra conștiinței sale. După ce și-a declarat hotărârea definitivă, de a rămâne fidel credinței sale, i s'a părut că și când ar fi dobândit o victorie și duse către ginerele său Roper: „Fiule, mulțămesc lui Dumnezeu, bătaia e câștigată!” Ducele de Norfolk îi atrase atențiunea asupra pericolului, la care se espunea, și-i duse: „E periculos a te lupta cu principii; mânia lor aduce morțe!” More răspunde: „Decă acesta e totul, atunci deosebirea între voi și între mine este numai aceea, că eu mor și azi, și voi veți muri mâine!”

Lângă martirii pentru convingerea lor religioasă se pot înșira cu demnitate aceia, cari au suferit și au murit pentru adevărul științific. Astfel a fost ars de închiștiunea romana ca eretic Giordano Bruno, care duse către judecătoria săi: „Vă este mai mare temă a publica judecata mea, de cât mie a primi judecata voastră!”

Lui i-a urmat Galilei, care a dovedit, că pământul se învertesce împrejurul soarelui. „E pur și muove! (și totuși se învertesce) sunt cuvintele sale cunoscute. În anul al 70-lea al vieții sale fu citat la Roma, acusat de eresia și închis.

Franciscanul Roger Bacon fu prigonit pentru studiile sale naturaliste și chemice; Veselino, întemeietorul științei anatomice, fu condamnat ca eretic. Discipulii lui Copernic fură prigoniti; Kepler asemenea ca eretic; și chiar și Newton, sufletul bun și sincer, cum îl numea episcopul Burnet, fu acusat din cauză c'a descoperit legea de gravitațiune. Spinoza, filosoful, fu luat la gônă de coreligionarii săi evrei și muri sêrac. Învețătura lui Descartes, care pe lângă Bacon a întemeiat filosofia mai nouă a fost totu cam așa prigonit.

Alți mari învețăți și descoperitori au suferit mari neajunsuri din partea colegilor lor și a publicului. Când Dr. Harvey și-a publicat cartea sa despre circulația sângelui, nu mai voia nimenea să fiă tratat de el și ceilalți medici îl declarau de nebun. Totu astfel scrise Charles Bell, pe când era ocupat cu cercetarea nervilor, care aduse cu sine o descoperire din cele mai importante: „Decă n'as fi așa de sêrac și n'as fi avea atâtea necasuri, ce

fericitu as fi!” Și el avea cu atât mai puțin pațienți cu cât mai multe descoperiri făcea.

Așadă ori-ce lărgire a cercului științei noastre, care ne face să cunoșcem mai bine cerul, pământul și noi înșine a fost posibil numai prin perseverența devotată și curajul de a se jertfi pe sine al celor mai mari spirite ale tuturor timpurilor, cari cu toată îndușmănierea contemporanilor lor, și-au câștigat recunoșterea posterității.

De aici avem să tragem învățătura, ca să stăruim cu bărbăție pentru adevăr, decă va fi de lipsă; dăr încă și acea învățătura, ca să esaminăm cu precauțiune și opiniunile altora, cari se deosebesc de ale noastre, și să vedem decă sunt corecte sau nu. Platone duse, că lumea este scrisoarea lui Dumnezeu către omenime; cercetarea după adevărul ei înțeles nu poate să aibă dăr asupra unui om înțelept altă influență, decât aceea, că va cunoște și va venera și mai mult puterea, înțelepciunea și bunătatea aceluia, care a scris-o.

(Va urma.)

Proverbe chinezesci.

— Bogatul poate să aprindă și un oraș, sêracul nu-și poate aprinde nici lampa din casă.

— Mai ușor este a cerceta pe prietini noștri, decât a trăi împreună cu ei.

— Nu pot să fiă toate degetele dela mână într-o formă de lungi.

— Mai bine este a merge acasă după mrejă, decât a te arunca în lac după pesci.

— Omul cu nasul roșu, chiar de n'ar fi bețiv, lumea crede că-i bețiv.

— Din greșelă mulți omeni sunt închiși, dăr din greșelă nimenea nu este liberat.

— Dumnezeu nici odată nu bate pe om cu amândouă mâinile.

ECONOMIA

Pentru ce pieru sêmênaturile?

Mulți s'au întrebat, că ce poate fi cauza, de pieru sêmênaturile de toamnă? Ore pieru ele din cauza înghețului prea mare de peste iernă, ori dora din cauza căldurei de primăveră amestecată cu îngheț? Unii au crezut chiar, că stratul prea gros de zăpadă, și alții au dîșu, că ghiata de primăveră este cauza, că pieru sêmênaturile.

Precum vedem, păreri în privința acesta sunt foarte deosebite unele de altele. Cei mai mulți însă cred, că înghețul de peste iernă nu strică sêmênaturilor. Dăr nu este așa. Esperiența a dovedit, că înghețul prea mare de peste iernă poate să nimicesc sêmênaturile de grâu și de sêcar și în multe casuri le și nimicesc. Pe lângă toate acestea însă timpul schimbăcios de primăvară este, care nimicesc mai cu sêmênaturile. Cumcă zăpada prea mare ce influență are asupra sêmênaturilor, până acum încă nu s'a putut constata. Plugarii noștri de obicei cred, că decă zăpada e mare, sêmênaturilor le merge bine, ba unii dîc, că sub zăpadă sêmênaturile încă și cresc. Asta însă nu se poate lua ca o regulă, pentru că s'a constatat, că multe sêmênaturi acoperite de zăpadă mare au perit. Dăr mult

mai primejdiosă, decât zăpada mare, este pentru sêmênaturile înghețul de primăveră, mai ales decă ghiata e atinsă și de rațele soarelui, prin ceea ce aerul de sub ghiată se încălzește și apoi curând după aceea erăși se răcesc.

Forțe ușor se poate esplica însă, că înghețul e cauza, care face să pieru sêmênaturile. Ghiata adică la influența rațelor soarelui nu este în stare să oprisc aburirea sêmênaturilor, și sêmênaturile, după ce au aburit, din cauza frigului nu sunt în stare să primescă altă umezală și așa sêcându totă mēduva din ele, e lucru firesc, că pieru. Peste și, când rațele soarelui au început să devină mai căduțe, se poate observa foarte bine, cum plantele încep să aburisc și aburisc și prin această aburire se storce umezala din ele. Poate fi pământul cât de umez, căci decă le lipsesc căldura de lipsă, altă umezală, în locul celei pierdute, plantele nu primesc; apă rece nici odată nu vrău să sugă în ele, așa că de-ar sta plantele totu în apă și decă acesta este rece, ele totuși pieru de sete.

Trifoiul, luțerna etc. adeseori pieru numai din cauză, că toamna au fost cosite, ori pascute prea târziu. Acesta se poate observa mai bine într'un loc sêmênat cu luțernă, din care s'a cosit în fiă-care și câte-o bucată. Partea aceea, care a fost cosită mai de grabă, iernăză mai bine, după aceea urmăză celelalte părți din ce în ce mai rău, așa că părțile cu luțernă cosite mai târziu, primăveră de obicei rămân pleșuve.

Gunoirea încă are mare influență în privința acesta. S'au făcut cercetări așa, că pe același teritoriu unele părți au fost gunoite, și alte nu. În părțile negunoite bucatele au perit în mare parte, pe când în părțile gunoite, ele au iernat bine.

Apoi multu hotăresce și natura locului; decă locul e foarte puțios, și infenat, sêmênaturile pieru multu mai ușor decât decă pământul e mai îndesat.

În fine e mai pe sus de totă îndoie, că cu câtu un fel de bucate se sêmênă mai multu timp în același loc, cu atât mai puțin pieru, deorece se acomodeză după împrejurări și se aclimatizează.

Cam acestea sunt momentele principale, ce contribue la pierirea sêmênaturilor. Poate că economii cunoscându-le, voru pute să se întocmescă așa, ca să le fiă de folos.

Din traista cu minciunile.

Gata de jumătate.

„Și totu nu te mai însori, Praleo?” intrăbă Românul pe un Țigan tomatec, care și purta cugetul totu pe la fete de boeri și de-alți de aste, — în sus de nasul lui.

— „Ba lucrui și gata de jumătate”, duse Țiganul răsucindu-și mustețele; „m'am hotărît să iau pe fata împăratului.

— „Aș”, duse Românul, „prea o încord. Dăr ce mai sci? Ore nu așa duse vorba, că cei în luna țapului nascuțu isă feți norocului?! Dăr cum se înțeleg ciumelitura ceea: „gata de jumătate?”

„Așa, Românică, că mie-mi place fata și decă-i trêba, că țergu stă'n doi — eu mă aplec.”

— Bine, Praleo, dăr ea ore place-te pe tine?”

„Și io pe ea”, răspunde Țiganul în pripă.

Ungurul și Sântul Pantilimon.

Intr'un sat locuț de Români și între ei vre o doi-trei ciuguri muguri de ungurași, un Ungur, nesocotind credința sâtenilor moșneni în diua Sântului Pantilimon luca la adunatu de fenu.

Cutare Românul îl vede și pentru că Românii țineau multu la aceea și, îl intrăbă, cum se îndemna să spuore o și așa mare, și de sêrbătore.

— „Ce sêrbătore?” intrăba Ungurul clipocind ca broscu în baltă.

— „Diua sântului Pantilimon, băt-te legea ta”, duse Românul; „nu-ți e greu să strici rēnduiala unui sat cu lucrul tēu?”

— „Ce? La mine Pantilimon? răspunde ciugur-mugur; „mai bine vine și Pantilimon să pune fună cu mine.”

Românul dă nebunului titula ce i-se cade și-l lasă în știrea cui îl are. Când fenu era porșorit*) totu bine, gata să se strângă la capu, se arripă un ventu puternic și câtu ieși până la uliță, acopere totu hotarul cu fenu Ungurului, de nu era modru să lu mai potă stringe în veci.

Între fenu era o parte porșorit din ceea și și când Ungurul vedu, că Sântul Pantilimon nu-l are în vedere nici pe acela, începe a striga câtu îl lua gura: „lase moi, că ala nu am strinsu.”

Kovary.

MULTE ȘI DE TOATE.

Rabin Taubes și recrutarea soldătesc.

În anul acesta fiul rabinului a fost inseris în tabloul pentru formarea contingentului anului curent. Deși a întrebunțat toate mijlocele posibile pentru a fi șters din listă, dăr înzădat. În fine, diua de 13 c. el a fost chemat înaintea consiliului de revisia unde i s'a pusă următoarele întrebări:

— Cum ve numiți?

— Șmelke Șmelke Taubes!

— De câți ani?

— De 22 an!

— Aveți vre-o meserie?

— Da, Meseria!

— Ce meserie, cu ce ve ocupați?

— Chipație? Esti rabinas!

— Ce rabinas? Spuneți clar, aveți vr'ună casă de soutire?

— Vrei să fiu schitat să nu facă pe miliție și cu pușchi, chi după legi a noștri, nu si cadă să facă pe noi miliție, fend chi esti eu rabin si insurat pi doi copchi și femei a miu.

Să scola un advocat plătit, care spune consiliului, că Taubes fiind diplomat dela Paris și prohodit ca rabin (preot) trêbe să fiă scutit conformu legii Rabinasul Șmelki trăsare de bucurie și de-odată scote un certificat din busu. nară, și spune:

Eu esti pi prohad di pi Paris, țara cei mai civilizat, esti pochi, nu, nu! Rebe pi jdanii din țarg-cucu și domnu avocatu plătit de eu, spune să fi eu dat drumu.

Consiliul citesc certificatul, care spune, că e prohodit din Franca și intrăbă pe Șmelke:

— Ai fost la Paris, și câtu timp ai stat acolo?

— Eu? Ai stat 81 an, uu! nu! 36 anu; nu! nu! 8 an, să ai eu ertatu chi nu ști la numêrat.

— Dăr limba francesă o sci? îl intrăbă consiliul. Șmelke răspunde:

Ști mai bine ca tu, dăr nu să cadă să vorbesci, chi este trêif.

Consiliul în unanimitate, pe basa, că e foarte slab de constituție îl scutesc de serviciu militar.

Șmil Șmelke eșia dela consiliu de certificatul, și la întrebările sutelor de coreligionari ai săi, cari de asemenea sunt sortari, le spune cu bucurie, că consiliul l'a făcut Rabin-Major peste toți, toți jdanii din Iași, arătându și actul, că e întarit din Franca, care încă n'a vâcut'o. („Naț.”)

Unu măgaru turbatu.

În orașul Carcassone unu visitiu a maltratatu pe unu măgaru. După o oră se apropiă visitiul erăși de măgaru, care însă îl apucă cu dinții de pulpă, îl trânti jos și apoi îl călca cu picioarele. Dobitocul turbatu îi rupse apoi partea stângă a peptului, așa încât se vedeau oștele. Abia șese omeni au fost în stare să scape pe nefericitul visitiu de turbarea măgarului, lovindu-l pe acesta în gură cu druguri de fer. Nefericitul visitiu muri îndat.

*) Porșorit = adunatu grămădă.

O nouă plantă nutritivă pentru viermii de mătase.
 Materiile de mătase, cari până acum erau articole de lux, se pot ieftini câtă de ouă în urma descoperirii unei dămne americane. Acastă dămă se ocupă în orele libere cu creșterea viermilor de mătase. In urma iernei calde din anul trecut, viermii eșiră din ouă prea de timpuriu, așa că nu înverșiră nicioduși nici portocalii. Ce se face? Iși aduse aminte de pērulă ciutei (spinulă cerbului, salba mōle—*Rhamnus*) care e totdeuna verde și 'lă procură și așeșă viermii pe frunșele lui. Spre marea ei mirare, viermii mănăcără cu poftă mare și dēnsa îi nutri cu acēșă plantă până înverșiră dușii și portocalii. Pentru a face comparașă ea nutri jumētate din viermii și d'aci înainte totă cu frunșele acēșei plante și rezultatul obșinută a fostă mai pe susă decătă ori ce așeptare. Coconii acēșora din urmă nu numai că erau mai mari, dēr și țesătura era mai fină, decătă a celōră ordinară. Acēșă plantă este răspândită în totă Europa sudică și se acimatiseșă pretutindēni unde se desvōltă dușii. Pentru clima nordică pōte s'ar putē folosi și de alte specii de *Rhamnus*. Acēșă descoperire spontană pōte sē devia unū isvorū importantū pentru ridicarea industriei mătasei.

„ALBINA“ institutū de creditū și de economii Filiala Brașovū.

Conspectul operașionilor de casă în luna Decemvre 1891.

Intrate:

Cassa cu 1 Dec. 1891. fl.	47,213.44
Depunerī spre fructificare	137,397.64
Cambii rēscumpērate.	94,639.30
Credit de Conturi curente.	65,963.62
Imprumuturi pe produse	2,112.—
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	3,528.70
Monetă	471.71
Interese și provisiuni	5,280.80
Comisiuni	131.51
Diverse	2,318.92
fl. 359,057.64	

Eșite:

Depunerī spre fructificare fl. 135,880.01
Cambii escomptate 66,437.62
Conturi curente. 87,678.77
Monetă 6,327.01
Interese și provisiuni 1,275.68
Comisiuni 9,162.20
Spese și salare. 1,563.95
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi 33,143.—
Diverse 6,994.97
Numerarū cu 31 Dec. 1891 10,594.43
fl. 359,057.64

V. Bologa, m. p. N. P. Petrescu m. p. dirigentū. adjunctū.
 V. Ūvegeș, m. p. comptabilū.

Căendarulū sēptēmānel. are 31 zile.

Decemvre.	1891	Dum.	Luni.	Marș.	Marș.	Joi.	Vinerī.	Sămb.	Sărele	Andrea.
										Sărele
Dum.	Luni.	Marș.	Marș.	Joi.	Vinerī.	Sămb.	Sărele	Sărele	Sărele	3 Daniil
										4 Isabela
Luni.	Marș.	Marș.	Joi.	Vinerī.	Sămb.	Sărele	Sărele	Sărele	Sărele	4 Isabela
										5 Simeon
Marș.	Joi.	Vinerī.	Sămb.	Sărele	Sărele	Sărele	Sărele	Sărele	Sărele	6 (†) Boteș. D lui
										7 Raimond
Joi.	Vinerī.	Sămb.	Sărele	Sărele	Sărele	Sărele	Sărele	Sărele	Sărele	8 Erhard
										1 Iulianū

Tērgulū de rimători din Steinbruch. La 28 Dec. n. starea rimătorilor a fostă de 135,163 capete, la 29 Dec. au intratū 1650 capete și au eșitū 2105 rēmānēndū la 30 Dec. unū numărū de 134,703 capete. — Se notēșă: marfa *ungurēscă* veche, grea dela 44 până la 45— cr. marfă *ungurēscă* tineră grea dela 47— cr. până la 47 1/2 cr., de mijlocū dela 45 cr. până la 46— cr. — *ușoră* dela 43— cr. până la 44— cr. — *Marfă*

țērēscă grea dela 43— până la 44— cr. — de mijlocū dela 43— cr. până la 44— cr. — *ușoră* dela 41 cr. până la 43 cr. — *Marfă de România* *Băloni* de grea dela— cr. până la— cr. transito mijloci grea dela— cr. până la— cr. însă transito *ușoră* dela— cr. până la— cr. transito *de țepōșă* grea dela— cr. până la— cr. transito mijloci dela— cr. până la— cr. *Marfă sērbēscă* grea dela 43—44 cr. transito, mijloci grea dela 42—43 cr. transito *ușoră* dela 40—41 cr. Porci îngrășați de unū anū dela— cr. până la— cr., îngrășați cu cucuruzū dela— cr. până la— cr., îngrășați cu ghindă dela— cr. până la— cr. Cântăriți la gară cu 4 1/2.

Bursa de mărfuri din Budapeșta dela 31 Dec. n. 1891.

Sēminte	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 ohlogr.	
		dela	până
Grău Bănățenescū	80	11.35	11.55
Grău dela Tisa	80	11.35	11.55
Grău de Pesta	80	11.30	11.50
Grău de Alba-regala	80	11.35	11.55
Grău de Bácska	80	11.35	11.55
Grău ung. de nordū	80	—	—

Sēminte vechi ori nouē	soiulū	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 ohlogr.	
			dela	până
Săcară		70-72	10.40	10.55
Orzū	nutrețū	60-62	6.20	6.60
Orzū	de vinars	62—	6.70	7.15
Orzū	de bere	64—	7.35	8.60
Ovșū		39.41	6.25	6.55
Cucuruzū	bănăț.	75	6.55	6.80
Cucuruzū	altū soiū	78	6.50	6.55
Cucuruzū	"	—	5.65	5.75
Hirișcă	"	—	6.60	6.80

Bursa din Bucuresci din 31 Decembrie.

Valori	%	Compte
Renta română perpetuă 1875	5 1/2	99.3/4
Renta română amortisabilă	5 1/2	98.3/8
dtto	4 1/2	85.1/8
Renta rom. (rurale convertite)	6 1/2	101.—
Oblig. de statū C. F. Române	6 1/2	—
idem idem	4 1/2	—
Imprumutulū Openheim 1866	8 1/2	—
Imprumutulū Oraș. Bucuresci	5 1/2	—
idem idem din 1884	5 1/2	94.1/2
idem idem din 1890	5 1/2	93.1/4
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	7 1/2	—
Credit fonciarū ruralū	5 1/2	100.1/4
idem idem	7 1/2	105.1/2
Credit Fonc. Urb. din Bucuresci	6 1/2	104.1/2
idem idem	5 1/2	94.80
idem idem	5 1/2	85.1/4
Credit Fonc. Urban din Iași.	10 fr	276.—
Oblig. Casei Pensiuilor fr. 300	V.N.	—
Banca Națion. ult. div. 83.—	500	1605.
Dacia-România ult. div. 80 lei	200	—
Naționali de asig. ult. div. 82 lei	200	—
Banca Rom. ult. div. fr. 15.—	500	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 5 l.	250	—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—
Soc. Rom. de Hărtie ult. —	100	—
Soc. de Reas. ult. div. 15 l. aur	200	—
Societ. de Constr. ult. div. —	—	—
Societ. de Hărtie ult. div. —	—	—
Agio în Bursă	—	—
Rubla de hărtie	—	—
Banca Națion. a României	—	—
Scompt.	5 1/2	—
Avansuri pe efecte	6 1/2	—
vansuri pe Lingouri	6 1/2	—

Cursulū losurilorū private din 31 Dec.

	cump.	vinde
Basilica	6.40	6.80
Creditū	136.—	187.—
Clary 40 fl. m. c.	52.25	53.50
Navig. pe Dunăre	123.—	—
Innsbruck	—	25.—
Krakau	—	—
Laibach	—	—
Buda	54.—	—
Palffy	53.—	54.—
Crucea roșie austr.	—	—
dtto ung.	10.40	10.80
dtto ital.	11.50	12.50
Rudolf	20.—	21.—
Salm	63.—	64.—
Salzburg	27.50	29.60
St. Genois	63.—	64.—
Stanislan	27.50	29.50
Trietine 4 1/2 % 100 m. c.	128.—	128.50
dtto 4 1/2 % 50	57.—	59.—
Waldstein	35.75	36.50
Windischgrätz	—	56.—
Sērbesci 3 1/2 %	38.25	38.75
dtto de 10	—	—
Banca h. ung. 4 1/2 % franci	114.40	114.90

Cursulū piețel Brașovū

din 2 Ianuarie st. n. 1892.

*Anote românesci Cump. 9.26	Vend. 9.31
Argintū românescū	9.20
*Napoleon-d'orū	9.28
*ire turcesci	10.58
Imperiali	9.58
*albinī	5.45
Leris. fonc. „Albina“ 6 1/2 %	—
„ 5 1/2 %	—
*uble rusesci	112.
*Mărci germane	57.40
Discontulū 6-8 % pe anū.	—

Cursulū la bursa din Viena

din 1 Ianuarie a. c. 1892

*enta de aurū 4 1/2 %	106.95
*enta de hărtiă 5 1/2 %	101.75
Imprumutulū căilor ferate ungare	—
aurū	117.50
dtto argintū	98.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostū ungare [1-ma emisiune]	113.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostū ungare [2-a emisiune]	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostū ungare [3-a emisiune]	—
*onuri rurale-ungare	90.90
*onuri croato-slavone	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinū ungurescū	—

Imprumutulū cu premiul ungurescū 138.—
 Losurile pentru regularea Tisei și Se-ghedinului 180.
 Galbeni împărătesci 5.58
 Napoleon-d'orū 9.35
 Mărci 100 imp. germane 57.95
 Londra 10 Livres sterlinge 117.85

Proprietari:
Dr. Aurel Mureșianu.
 Redactorul responsabil interimalū:
Gregoriu Maiorū.

Dintre tōte organele, cari compunū corpulū omenescū, cele mai importante suntū fără indoială stomaculū și canalulū intestinalorū. De aceea este consultū, ca la cea mai mică bolnăvire a acēșorū organe sē aibă fīă-cine unū medicamentū la îndemână, care după o scurtă întrebuițare sē delătore bōla. Unū asemenea medicamentū probatū este de decenii în tōtă Austro-Ungaria cunoscutulū și plăcutulū „*Balsamū de viațā*” alū lui *Dr. Rosa*” din farmacia lui *B. Fragner* în Praga și de cōpētātū în tōte farmaciile mai mari.

ANUNCIU.

DINȚI ARTIFICIALI.

de cea mai bună calitate

montați în cauciucū, sēu aurū

cu prețuri eftine

la

DENTISTUL D^R. GUST

TĒRGULŪ PŌMELORŪ No. 19

Ajutorū grabnicū și sigurū

pentru

SUFERINȚE DE STOMACHŪ ȘI URMĂRILE ACESTORA!!

Mijloculū celū mai bunū și eficace pentru mănșinerea sãnătășii, curățirea su-curilorū precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuirī bune este deja pretutindēna cunoscutulū și plăcutulū

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acēștū balsamū preparatū cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tã mādūtore sē dovedesce ca fōrte folositorū în contra tuturorū greutășilorū de mistuire cărcel de stomaculū, lipsa de apētītū, rigăelēi, congestiunilorū, haemorhoidelorū etc. etc. In urma eficacitășii sale a devenitū acēștū balsamū acum unū sigurū și doveditū medicamentū de casă popularū.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoșiță!

FIȚI ATENȚI!!!

Spre a evita înșelătorii, facū pe fiecare atentū, că fiecare sticlă cu *Dr. Rosa's Lebens-Balsam*, care singurū numai de mine este preparatū după receta originală, este învilită în hărtiă grosă albastră, care pōrtă în lungulū ei inscripșia: *Dr. Rosa's Lebens-Balsam* din farmacia „zum schwarzen Adler”, *B. Fragner*, Prag, 205-3” în limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari suntū provēqute cu alăturata marca „abriei luată sub scutulū legalū.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilū sē pōte procura numai în

Depositulū principalū alū producătorulū

B. Fragner,

Farmacia „zum schwarzen Adler“
 Prag 205-3.

în Budapeșta: la farmacia I. von Török.
 Tōte farmaciile din Brașovū, precum și tōte farmaciile mai mari din mēnarchia Austro-ugară au deposite din acēștū balsamū de viațā.

Totū de acolo se pōte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unū medicamentū sigurū și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutū în contra tuturorū inflamașionilorū, rănilorū și umflăturilorū.

Acēșta se întrebuițēșă cu succes sigurū la inflamașionulū la stagnașiunea lap-telui și întărirea țitelorū cu ocașiunea întērcării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturi la unghē, la panarișii [ulcerașionulū la degete, la întăriri, umflături, tūmōrea glandulelorū limfatice, lipome etc. — Tōte inflamașionile, umflături, întăriri se vindecă în timpulū celū mai scurtū; la casurī însă, unde s'a formatū deja puroiu absorbē buba și o vindecă în timpulū celū mai scurtū fără dureri.

în cutiōre à 25 și 35 cr.

FIȚI ATENȚI!

De ôrece alifia de casă universală de Praga sē imitēșă fōrte desū, facū pe fiecare atentū, ca singurū numai la mine se preparēșă după receta originală. Acēșta este numai atuncī veritabilū, decă cutiōrele din metalū galbinū, în cari se pune, suntū înfășurate în hărtiă roșă pe care s'așă tipărită în 9 limbi esplicașione cum sē se întrebuițēze. împachetate și în cartōne vinete — cari suntū provēqute cu marca fabricelū de mai susū.

Balsamū pentru aușū.

(Gehōr-Balsam)

Celū mai probatū și prin multe încercări celū mai tēmēnicū medicamentū pentru vindecarea aușului greu si spre redobēndirea aușului perdutū. 1 Flacon 1 fl. 603,26-16

Ball-Seidenstoffe von 55 kr. bis fl. 9.85 per Meter — (ca. 300 verfäh. Dessins u. Farben) — verfäh. Hofliefer. Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Avisu d-loru abonati!

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa la murtu și să arate și posta ultimă.

Administrațiunea „Gaz. Trans.“

Dela Tipografia „Aurora“ A. Todoranu din Gherla

să potă procura următoarele cărți:

I. Cărți cu prețuri foarte reduse:

Renascerea limbii românești: în vorbire și scriere, invederită și apretiată de Dr. Gregori Silași, (Opă completă.) Broșura I., II. și III. Prețulu broș. I. II. câte 35 cr — Broșura III. 25 cr, Tote trei împreună 80 cr.

Merinde dela școlă seu învățături pentru poporū, culese din diarul unui școlaru de Dr. George Popa. — Opulu acesta, pentru povățuirile lui valorose, are să ocupe unu locu de frunte în bibliotecile nostre populare. D-lu autoru a avutu nimerita ideă, de a publica prin opulu de față unu diaru de școlă ce și-lu făcuse ca elevu de anul I. alu școlii populare superioare din Câmpeni, va să dică pre când era în alu 4-lea anu de școlă. În acestu diaru se cuprindū diferite impresiuni din copilăria, atătu din școlă câtū și afară de școlă, o colecțiune bogată de diferite povățuiri primite dela învățatorulu seu, pe care autorulu le-a prelucratū și desvoltatū cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală religioasă, naționalitate, igienă, economiă, istoriă etc. etc., se află în acestu opă așa că singurū numai câteva din cele 32 capitole, cum ar fi d. e. capitolulu despre fumatu, despre curățirea trupului etc., ar fi de ajunsu pentru a merita să nu lipsescă din nici o bibliotecă populară românească. Opulu cuprinde 289 pag. 8°. — Prețulu unui esemplaru 60 cr.

Barbu cobzarulu. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulu 10 cr.

Cântăreța. Novelă de Dem. Danu. Prețulu 15 cr.

Idealulu perdutu. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 10 cr.

Opera unui omu de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei „Idealulu perdutu“ — de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 10 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Proba de focu. Comediă într'unu act de A. Cotzebue, localisatā de Irina Sonea-Bogdanu. Prețulu 10 cr.

Codreanu craiulu codrului. Baladā de George Simu. Prețulu 6 cr.

Ultimulu Sihastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulu 6 cr.

Bunica și nepotelulu. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé, de G. Simu. Prețulu 6 cr.

Prin murtu la victoriă. Comediă în nū actu de A. Kotzebue localatā de Irina Sonea-Bogdanu. Prețulu 10 cr.

Iu trebuie să se însore. Novelă de ria Schwartz, traducere de N. Negruțiu. Prețulu 15 cr.

Iranda seu nunta fatală. Schiță din igrarea lui Dragoșu. Novelă istoriă națională. Prețulu 15 cr.

Iumerii 76 și 77. Narațiune istorică de Wachsmann, de Ioanū Tanco. Prețulu 20 cr.

Robitatea în copilăria. Schiță din

sfera educațiunii după Legouvé. Prețulu 6 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte, după Euripide, trad. în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 20 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicoră, prof. gimnas. — Cu portretulu M. S. Reginei României. Prețulu 10 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unu Volum de 192 pagine cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulu redusu (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Tesaurulu dela Petrosă seu Cloșca cu puii ei de aurū. Studiu archeologicu D. de O. Olinescu. Prețulu 15 cr.

365 Anecdote și Glume adunate, prelucrate și arangiate de Titu V. Gheaja. Cuprinsulu acestui opă este foarte pretrecătoru, așa, că cetindū numai o pagină din elū: caută să riđori câtū ai fi fostu de năcăjitu și măchnitū altmintrelea. Prețulu 40 cr.

Colectă de recepte, din economie, industriă, comerțu și chemie. Prețulu 40 cr.

Economia pentru școlile popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulu 15 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De Vasile G. Borogovan. Prețulu 10 cr.

Nu mē uita. Colecțiune de versuri funebre, urmate de iertăciuni, epitații ș. a. Prețulu 25 cr.

Cuvântări bisericesci la tôte srbătorile de peste anu de I. Papiu. Unu volum de peste 24 cōle 8° mare, hărție fină. — Numele d-lui I. Papiu este multū mai bine cunoscutū clerului românū, dacatū să fiă de lipsă a mai recomanda acestu nouu productū alu d-sale. Clerulu românū a învățatū s-i apretu scrierile d-sale pentru însemnata lorū valoare literară. — Noulu tomū de predici întrece încă tôte volumurile de predici edate până acum prin întocmirea sa avandū o notiță istorică la fiecare srbătoare, care arată timpulū introducērii, fazele prin care a trecutū și modulū cum s'a stabilit respectiva srbătoare. Prețulu unui esemplaru cu porto-francatū e 1 fl. 50 cr.

Cuvântări funebre și iertăciuni pentru diferite casuri de murtu, întocmite de Ioanū Papiu. — Acestu volumū de peste 24 cōle cuprinde: 8 cuvântări acomodate pentru ori ce casuri ordinare de murtu întâmplatē în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare, însu mai speciale de murtu, 4 la înmormentarea omeniloru bătrani, 5 la înmormentarea prunciloru, tineriloru și a juniloru, 9 la casuri de murtu speciale; — apoi pe mai bine de 4 cōle urmēzā o mulțime de iertăciuni precedate de o introducere generală în iertăciuni, și anume: 1. Iertăciunile bărbatului dela muere; 2. — ale muierii dela bărbat; 3. — ale părintelui dela fiu; 4. — ale mamei dela fi; 5. — ale fiiloru dela părinti;

6. — ale fratelui seu sororii dela frați și surori; 7. — ale nepoților dela moși, mōșe, bunū, bune, străbunū, străbune; 8. — ale nepoților dela unchi și mătușe; 9. — dela nēmuri și consangeni mai depărtați; 10. — dela consoți de aceeași ocupațiune; 11. — dela binefăcētori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandamū clerului românū acestu bogatū volumū de cuvântări funebre și iertăciuni lucrate amēsuratū tuturor cerințelorū preoțiiungente la casuri funebreale. — Prețulu unui esemplaru espedatū franco e 1 fl. 50 cr.

Cuvântări bisericesci. Tomulu III., scrise de Ioanū Papiu. — Acestu tomū cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cōle 8° mare. — Prețulu unui esemplaru e 1 fl.

Orientulu catolicu seu concordantele tradițiunii, în douē limbi — română și latină tractēzā despre primatulū bisericii și se estinde pe 22 cōle 8° mare. — Scrisă de Ioanū Papiu. — Opulu acesta a fostu recensatū favoritorū și laudatū și de foile străine. — Prețulu unui esemplaru e numai 1 fl. 50 cr.

Resultatele filosofiei seu cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopulu lui, expuse în modū popularu de profesorulu Dr. Iosif Frapparti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulu) de Ioanū Papiu. — Acestu opă, care se extinde pe 11 cōle 8°, e foarte acomodatā ca premiu pentru cei ce absolvă școlā populare, se vinde cu prețulu numai de 50 cr. esemplarulu.

Manualu cateheticu pentru primii ani școlastici, prelucratū după I. A. Fritz de Basiliu Rășiu, fostu profesorū de sf. scripturā, catehetică și metodică în seminarulu archidieceșanū din Blășiu, actualmente vicaru archiepiscopescū în Făgărașu. — Acestu opă de mare însemnatate pentru literaturā catehetică română este o prelucrare liberă, schimbandū unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băieților nostri, ér ceremoniile bisericesci înlocuindu-le cu cele prescise și usitate în biserica noastră română. În note se arată și procederea ce are să observe catechetulu față cu discipulii sei. — Acestă scriere are să fie unū îndreptarū în mână catechetiloru, învățatoriloru și a părințiloru la instrucțiunea religioasă-morală ce au să o deē miciloru băieți. — Prețulu unui esemplaru din acestu opă, care porța clausula aprobării Prea ven. ordinariatū metropolitanū din Blășiu și care cuprinde 222 pag. 8°, avendū mai multe poesii în text, — este 60 cr.

Amiculū bunū. Colecțiune de lectură solidatōre de caracterū în direpțiune religioasă-morale, de Ioanū Papiu. Prețulu 10 cr.

Dumnezeesca liturgie a celui dintru

sfinți părintelui nostru Ioanū Chrysostomū, compusā din operele acelu sfântū părinte, de Ioanū Borosiu, parochū gr. cat. și asesorū consistorialū. Prețulu unui esemplaru cu porto-francatū e 25 cr.

Catechese pentru pruncii școlari din școlile populare. După George Mey, preotū în Schwörzkirch din diecesa de Rottenburg, de Titu Budu, parochū gr. cat. în Satū Șugatagu, protopopulu distr. Mara, adm. vicarialū alū Maramurēșului etc. etc. Edițiunea II. Prețulu unui esemplaru 60 cr.

Din trecutulū Silvaniei. Legendā de Victorū Russu. Prețulu unui esemplaru 60 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu unui esemplaru 15 cr.

II. Cărți nouē.

Instrucțiune practică pentru cauzele matrimoniali, scrisă în usulu păstoriloru sufletesci prin Dr. Iuliu Simonū. Prof. de S. Teologiă. Prețulu 1 fl. 20 cr. + 10 cr. portpostalū. 283 pag.

Starostele seu datini dela nunțile Românilorū Ardeleni. Adunate de Ionū Popū-Reteganulu. Prețulu 30 cr.

Chiuituri de care strigă feciorii în jocu. Adunate din poporū de Ionū Popū Reteganulu. Cuprinde 611 chiuituri. Prețulu 40 cr.

Trandafirū și Viorele. Poesii populare culese și ordinate de Ionū Popū Reteganulu. Edițiunea II amplificatā. Prețulu 60 cr.

(Acestē trei opuri procurate de odată costā numai 1 fl. 10 cr. spedate franco.)

III. Cele mai ieftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritarulu sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci, foarte frumosu ilustratā. Prețulu unui esemplaru broșatū e 40 cr. legatū 50 cr. legatū în pânză 80 cr., legatū mai finū 1 fl., legatū în piele 1 fl. 60 cr. în luxū 2.50—3.80.

Miculū mărgăritarū sufletescū. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumosu ilustratā, pentru pruncii școlari de ambe secșele. Prețulu unui esemplaru broșuratū e 15 cr., — legatū 22 cr., legatū în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe secșele. Cu mai multe icōne frumoșe. Prețulu unui esemplaru broșuratū e 10 cr., 50=3 fl.; 100=5 fl., — legatū 12 cr.

Visulu Prea Santei Vergure Maria a Născătōrei de Dumneșeu urmatū de mai multe rugăciuni frumoșe. Cu icōne frumoșe. Prețulu unui esemplaru legatū și speditū franco e 12 cr.

Epistolia D. N. Isusū Christosū. Prețulu unui es. legatū și speditū franco e 15 cr.

A se adresa la Tipografia „Aurora“ A. Todoranu în Gherla Szamosujvár. De aici se potă procura totū soiulu de cărți școlastice și utensilii de scrisu.

720.10—3.

Hârtia de țigări veritabilă francesă

„LE GLORIA“

de Iosif Bardou & fils în Perpignan și Paris

60 medalii de aurū, 16 mari diplome de onōre, 20 diplome „hors concurs“ numai atunci e veritabilă, decă fiecare cărticică portā firma IOSEPH BARDOU & FILS.

Se potē căpēta în tôte prāvāliile unde se vinde hârțiā en gros și marfā de Nürnberg, precum și în tôte traficele de tutunū și țigări.

670.10—9